

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΖ | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 7

Ε Π Ι Κ Λ Ι Ρ Α

Ὁ ναός τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἀνεγείρῃ τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὁποῖον ἀπεφάσισεν νὰ οἰκοδομήσῃ ἡ ἐν Ἀργεῖ, κατὰ τὸ ἔτος 1929, συγκληθεῖσα Ἐθνοσυνέλευσις, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἐθνους διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, εἶναι πρᾶξις καὶ ἐνέργεια Ἐθνικῆς ὄντως Κυβερνήσεως.

Ἐκατὸν σαράντα ὀλόκληρα ἔτη παρήλθον ἔκτοτε. Τὸ Ἐθνος ἐπετέλεσεν ἐν τῷ μεταξύ πολλὰ καὶ μεγάλα. Καὶ περίλαμπροι οἰκοδομαὶ κατακοσμοῦν τὴν πρωτεύουσάν μας. Ἡ ἀπόφασις ὁμως τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅχι ἀπλῶς δὲν ἐξετελέσθη, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς πλέον σχεδὸν τὴν ἐνεθυμείτο. Καὶ μόνον ὁ φλογερόψυχος ἅγιος Φλωρίνης τὴν ἐπανέφερεν προσφάτως εἰς τὴν ληθαργούσαν καὶ ἀπεξηραμένην μνήμην τῶν ὀρμοδίων. Καὶ ἰδού, ὅτι—χάριτι θεῖα— εὗρεν ὁ σπόρος τὴν ἀγαθὴν γῆν. Καὶ οἱ κυβερνῶντες σήμερον τὴν υἰοθέτησαν. Τὸ δὲ Ἐπιτελεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν προεκήρυξεν ἀμέσως Πανελληνιον διαγωνισμόν, μεταξύ τῶν Ἑλλήνων ἀρχιτεκτόνων καὶ μηχανικῶν, πρὸς καθορισμὸν τῆς καταλληλοτέρας θέσεως διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος, ποῦ θὰ διασαλπίζῃ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην τὴν ἐθνοποιὸν δύναμιν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἡ ὁποία καὶ ἐστήριξε τὸ μαρτυρικὸν Γένος εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ δίσεκτα ἔτη τῆς δουλείας. Καὶ τὸ ἐχειραγῶγησεν, με ἀπροσμετρήτους θυσίας, εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Ἐλάβομεν ἐπιστολὴν πρωθιερέως Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ, με εὐρυτάτην δικαιοδοσίαν, ὁ ὁποῖος παρακαλεῖ ἡμᾶς θερμῶς, ὅπως ἐνδιαφερθῶμεν διὰ τὰ προβλήματα

τῶν Ὀρθοδόξων κληρικῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Καί εἶναι ταῦτα ἀπλᾶ καί στοιχειώδη. Νά μισθοδοτοῦνται δηλαδή καί νά συνταξιοδοτοῦνται καί αὐτοί, ὅπως καί οἱ ἐν Ἑλλάδι συνάδελφοί των. «Μοχθοῦμεν πολύ, γράφει, διὰ νά διατηρήσωμεν τοὺς ἀποδήμους Ἑλληνας ἐν τῇ ἑλληνορθοδόξῳ παραδόσει. Ὁ θερισμὸς εἶναι πολὺς, πάρα πολὺς, καί οἱ ἐργάται ἐλάχιστοι. Καί πρέπει νά προσέλθουν καί ἄλλοι νά μᾶς ἐπικουρήσουν. Πῶς ὅμως, ὅταν οὐδεμία πρόνοια λαμβάνεται ὑπὲρ ἡμῶν; Σᾶς γράφω, ἐξουσιοδοτημένος πρὸς τοῦτο καί ὑπὸ ἄλλων συναδέλφων μου, καί σᾶς παρακαλοῦμεν νά ἐνδιαφερθῆτε διὰ τὰ προβλήματατά μας. Εἶναι ἄδικον νά παραθεωροῦμεθα. Τὸ ποίμνιόν μας εἶναι, κατὰ κανόνα, Ἑλληνες ἐργάται, τοὺς ὁποίους πρέπει νά διατηρήσωμεν ἀλωβήτους εἰς τὴν πίστιν καί ἀφωσιωμένους εἰς τὴν πατρίδα μας καί εἰς τὰς τιμίας παραδόσεις μας...».

Τὸ αἶτημα εἶναι ἀπολύτως δίκαιον. Καί εἶναι μάλιστα ἀπορίας ἄξιον, ὅτι δὲν ἔχει σήμερον κατανοηθῆ καί ἐπιλυθῆ, ὅπως ἔγινε καί διὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς μας. Ἐχομεν ὑπ' ὄψει μας ἕξοχον πράγματι κληρικὸν—τὸν ἀείμνηστον Μωραϊτάκιν—ὁ ὁποῖος προσέφερον, ὅπως ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι τὸ γνωρίζουν, πολυτιμωτάτας εἰς τὸ Ἔθνος καί εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ὑπηρεσίας, καί ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ματαίως ἔκρουε πᾶσαν θύραν καί ἐζήτησε νά τοῦ χορηγηθῆ μικρὰ περιθάλψις, κατέφυγεν ἐν τέλει, πλήρης ἀπογοητεύσεως καί πικρίας εἰς Ἀμερικὴν καί εἰς τοὺς ἐκεῖ οἰκείους του, ὅπου καί ἀπέθανεν....

Ἄλλὰ ἐὰν ταῦτα συνέβαινον προτῆτερον, σήμερον, ὅτε οἱ κυβερνῶντες πάλλονται ἀπὸ τοὺς εὐγενεστέρους παλμούς καί ἰδανικά, δὲν εἶναι τοῦτο νοητὸν καί ἐπιτρεπτόν.

Αἰσθητικὴ κατάρτισις.

Ἡ ὀρθόδοξος λατρεία ἔχει τὴν ἰδικὴν τῆς αἰσθητικῆς, ἣ ὁποία εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως καί ἀποτελεῖ ἀπαύγασμα αὐτοῦ τοῦ πνεύματος. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τέχναι εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, μουσική, εἰκονογραφία, ἀρχιτεκτονική κ.λ.π., ἀνταποκρίνονται εἰς πνευματικούς καί αἰσθητικούς κανόνας, ποὺ τὰς κάμνουν νά ἔχουν μίαν χαρακτηριστικὴν ἰδιομορφίαν, ἀρκετὰ διάφορον πρὸς τὰς ἐκκοσμηκευμένας ἀντιστοίχους τέχναις τῆς Χριστιανικῆς Δύσεως. Αἱ ἐπιδράσεις ὅμως τῆς Δύσεως εἶναι σήμερον πολλαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Χρειαζέται λοιπὸν συνειδητοποιήσις καί τῶν αἰσθητικῶν προϋποθέσεων τῆς λατρείας μας, ὥστε νά διατηρήσωμεν εἰς τὴν πρᾶξιν τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον οἱ ἐφημέριοι πρέπει καί οἱ ἴδιοι νά συντελοῦν ὥστε εἰς τὸν

νά των νά διατηρῆται αὐτό τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ποιμνιόν των νά διαφωτίζουν σχετικῶς. Εἶναι ἓνα καθῆκον τοῦτο ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καὶ πρακτικώτερα.

Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα.

Ὁ ἐφημέριος καλεῖται νά καλλιεργῇ εἰς τὸ ποιμνιόν του τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, δηλαδή τὴν φωτεινὴν συναίσθησιν, ὅτι ὅλοι οἱ πιστοὶ εἶναι μέλη τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅσοι διακρίνονται διὰ περισσοτέραν εὐσέβειαν καὶ θερμότερον πνευματικὸν βίον δὲν πρέπει νά διαστέλλουν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὸν «σωρὸν» τῶν ἄλλων χριστιανῶν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓν σῶμα, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί, ὅπως λέγει ὁ μέγας Παῦλος, ἂν πάσχη τὸ ἓνα μέλος πρέπει τὰ ἄλλα νά συμπάσχουν. Αὐτὴ ἡ βαθεῖα συναίσθησις ἀγάπης καὶ κοινωνίας εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα προϋπόθεσις διὰ τὴν προκοπὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Διὰ τοῦτο πρέπει ὁ ἐφημέριος μὲ τὸ παράδειγμά του καὶ τὰ λόγια του νά συντελῇ ὥστε εἰς τὴν ἐνορίαν του νά προάγεται τὸ ὑγιὲς ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα.

Ἦτο καιρός.

Διὰ καταρτισθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης σχεδίου νόμου, ἐξασφαλίζεται ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἡ σκληρὰ καὶ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς πάταξις τῶν ἐγκλημάτων τῆς ἐμπορίας ναρκωτικῶν, τῆς μαστροπείας καὶ τῆς σωματεμπορίας. Ἡ ὡς τώρα κειμένη σχετικὴ νομοθεσία δὲν ἐπιτρέπει, μὲ τὰ κενὰ καὶ τὰς ἐλλείψεις της, τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν κοινωνικῶν τούτων ἐλκῶν, τὰ ὅποια εἰς τὰ μεγάλα ἰδίως ἀστικά κέντρα εἶχον εὐρυνθῆ καὶ ἀποβῆ ἀληθινὰί μάλιστα. Εἰς κάτι τέτοια δυστυχῶς ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία παρουσιάζει σκιάς, αἱ ὅποια ἐνθυμίζουσι τὰς φοβερὰς καταστάσεις, πού ἐπικρατοῦν εἰς τὰς λεγομένας «προηγμένας» χώρας τοῦ σημερινοῦ κόσμου, ἐνῶ εἰς ἄλλα καλὰ πού παρουσιάζουσι αἱ κοινωνίαι τῶν χωρῶν αὐτῶν δυσκόλως τὰς μιμούμεθα.

Τὰ ληφθέντα πάντως νέα νομοθετικὰ μέτρα πρέπει νά νοηθοῦν κυρίως ἐν τῷ πλασιῶ μιᾶς γενικωτέρας μερίμνης τοῦ Κράτους, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ διαφωτιστικῶς, προληπτικῶς καὶ ποινικῶς τὸ σύνολον τῶν κοινωνικῶν ἐλκῶν, τὰ ὅποια σοβοῦν εἰς τὸν τόπον μας, ἰδίως δὲ ἐκείνων πού ἀφοροῦν τὴν σημερινὴν νεολαίαν μας.

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΘΘΟΣ

«Ἡ θὰ ἀλλάξης τὸ ὄνομά σου ἢ τὴν διαγωγὴν σου!», εἶπε κάποτε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἰς ἓνα στρατιώτην του, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐφέρετο ἀνάνδρως καὶ κατήσχυνε τὸ ὄνομά του. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ πάντα, ὅστις φέρει τὸ χριστιανικὸν ὄνομα. Δὲν ἀρκεῖ νὰ εἴμεθα ὡς Χριστιανοὶ εἰς τὰς ταυτότητάς μας. Πρέπει νὰ εἴμεθα καὶ ἐμπράκτως Χριστιανοί, ἔχοντες γνήσια χριστιανικὰ βιώματα καὶ γνήσιον χριστιανικὸν ἦθος.

* *

Ἡ ἀρχαία χριστιανικὴ φιλοσοφία περιλαμβάνει πλείστας ἐκφράσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζεται ἡ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν πραγματικῶν χριστιανῶν «καινὴ κτίσις». Αἱ ἐκφράσεις αὗται ἀποτελοῦν ἀληθῶς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας ἐν τῇ παγκοσμίῳ λυτρωτικῇ καὶ σωτηριολογικῇ φιλοσοφίᾳ. Αἱ κυριώτεραι ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔχει συγκεντρώσει ταύτας ὁ Χάρνακ ἐν εἰδικῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ, εἶναι αἱ ἐξῆς: « 1) ὡς τὰ παιδιά· 2) ἀνακαινίζεσθαι, ἀνανεοῦσθαι, ἀναπλάσσεσθαι, μεταμορφοῦσθαι· 3) ἐκλογὴ, υἱοθεσία, ἐλευθερία· 4) φίλοι τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοὶ Χριστοῦ· 5) κτίζεσθαι, καινὴ κτίσις, παλιγγενεσία, ἀναγεννᾶσθαι, γεννᾶσθαι ἐκ Θεοῦ, υἱοὶ (τέκνα) Θεοῦ· 6) δῶρον τοῦ Πνεύματος, τὸ χρῆσμα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πνευματικοί, πνευματοφόροι, χριστοφόροι, θεοφόροι, ἐν Χριστῷ εἶναι· 7) γνῶσις, ἀλήθεια, φῶς, φωτίζεσθαι, ζωὴ αἰώνιος, ἀθανασία, ζωοποιεῖσθαι, θεοποιεῖσθαι, χριστοποιεῖσθαι, νύμφαι Χριστοῦ· 8) ὁ καινὸς ἄνθρωπος, ὁ τέλειος ἄνθρωπος κ.λπ.»¹. Αἱ ἐκφράσεις αὗται πρέπει νὰ ἔχουν ἰσχὴν διὰ τοὺς χριστιανοὺς πάσης ἐποχῆς, ἐπομένως καὶ δι' ἡμᾶς σήμερον.

* *

Ἡ καταπληκτικὴ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον καὶ τὴν ἐκπαγλὸν ἀκτινοβολίαν τοῦ βίου τῶν Χριστιανῶν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ ἐξῆς πρᾶδειγμα: Μίαν ἡμέραν ἔφθασεν εἰς τὴν Θηβαίδα τῆς Αἰγύπτου στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα τοῦ Μαξιμιλιανοῦ μὲ ἀξιωματοῦχον τὸν Παχώμιον. Πάντες ἦσαν κουρασμένοι, σκονισμένοι καὶ διψασμένοι. Οἱ κάτοικοι ἔτρεξαν ἀμέσως νὰ τοὺς περιποιηθοῦν μὲ πολλὴν ἀγάπην. Ὁ Παχώμιος ἐκπληκτος ἠρώτησε διὰ ποῖον λόγον παρέχουν εἰς αὐτοὺς τοιαύτην ἐξαιρετικὴν περιποίησιν. Ἐ-

1. Ad. Harnack, Die Terminologie der Wiedergeburt und verwandter Erlebnisse in der ältesten Kirche, 1918, σελ. 97 ἐξ.

κεῖνοι ἀπήντησαν: «Εἴμεθα Χριστιανοὶ καὶ ἡ θρησκεία μας ἐπιβάλλει νὰ φερώμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πρὸς πάντας». Τότε ὁ Παχώμιος συνεπέρανε: «Μιὰ θρησκεία, ἣτις ἐπιβάλλει τοιαύτην ἀγάπην, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ εἶναι θεία». Ἐγένετο Χριστιανός, μέγας ἐρημίτης τῆς Θηβαΐδος καὶ ἰδρυτῆς τῶν κοινοβίων.

* *

Καὶ σήμερον οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν καθῆκον νὰ ἐμφυσήσουν εἰς τὴν κοινωνίαν τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διαποτίσῃ πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς πτυχὰς τοῦ καθημερινοῦ βίου. Τὸ γνῶρισμα τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἔμπρακτος μαρτυρία τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Διδακτικὸν πάλιν εἶναι τὸ ἐξῆς παράδειγμα: Εἷς τῶν τελευταίων αὐτοκρατόρων τῆς Ἰαπωνίας, θέλων νὰ φανῆ εὐνοϊκὸς εἰς τοὺς χριστιανοὺς, ἀνεβίβαζεν αὐτοὺς εἰς ὑψηλὰς κυβερνητικὰς θέσεις. Μετ' ὀλίγον ὅμως, ἀγνωστον διὰ ποίαν αἰτίαν, ἤρχισε νὰ φέρεται πρὸς αὐτοὺς μὲ ψυχρότητα καὶ εἰς τὸ τέλος ἀπηγόρευσεν εἰς αὐτοὺς τελείως νὰ ὁμολογοῦν τὴν χριστιανικὴν τῶν πίστιν. Τὸ νέον διάταγμα δὲν εἶχε τεθῆ ἀκόμη εἰς ἐφαρμογήν, ὅταν δύο χριστιαναὶ κυρίαὶ τῆς τιμῆς ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς αὐτοκρατείας ἔδωκαν τὴν παραίτησίν των. Ἡ αὐτοκράτειρα, ἣτις ἠγάπα καὶ ἐξέτιμα ταύτας, παρεκάλεσεν αὐτάς, λέγουσα: «Μείνατε· οὐδὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε. Ποτὲ δὲν θὰ σᾶς διατάξω κάτι ἐναντίον τῆς θρησκείας σας. Μοῦ ἀρκεῖ νὰ μὴ ὁμολογῆτε φανερὰ τὴν χριστιανικὴν ἰδιότητα». «Ἡ θρησκεία μας, ἀπήντησαν αἱ δύο κυρίαὶ, δὲν ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς τὴν ὑποκρισίαν. Θὰ ἦτο προδοσία νὰ μὴ ὁμολογῶμεν δημοσίως καὶ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τὴν χριστιανικὴν μας πίστιν».

* *

Πόσον ἀληθῶς εὐτυχῆς θὰ ἦτο ἕκαστος ἐκ τῶν φερόντων τὸ χριστιανικὸν ὄνομα, ἐὰν εἶχε τὸ γνήσιον χριστιανικὸν ἦθος. Πρέπει πάντες μὲ τὴν Χριστοκεντρικὴν ζωὴν μας, μὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀγάπην καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς μας, μὲ τὸ ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ θείας ἀνταυγείας καὶ οὐρανίας μαρμαρυγὰς πρόσωπόν μας, νὰ δεικνύωμεν, ὅτι αἰσθανόμεθα τὴν μεγάλην τιμὴν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, νὰ εἴμεθα Χριστιανοί. Πρέπει ἡ ζωὴ μας νὰ εἶναι πράγματι («καινὴ κτίσις»), νὰ καθιστᾷ αἰσθητὴν τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου καὶ νὰ διακηρύττῃ, ὅτι ἡ ψυχὴ μας ἔχει ἐπανεύρει τὸ ὥραϊον πρωτόκτιστον κάλλος, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν ὁ Δημιουργός, καὶ ἔχει ἐορτάσει τὴν ἀναγέννησίν της.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΚΕ. Αὐτοὶ μὲν λοιπὸν ἔτσι ἔφυγαν ἄπρακτοι, ἀφοῦ καὶ πολὺ αὐτοκατηγορήθησαν γιὰ τὴν ἐπιπολαιότητά τους καὶ παραθύμωσαν μαζί μου γιὰ τὸ ξεγέλασμα ποὺ τοὺς ἔκανα, ὥστε καὶ φανερὰ νὰ μοῦ ὁμολογήσουν τὴν ἔχθρα τους, καὶ νὰ μ' ἐγκαλοῦν σὰν προδότη, ὄχι μονάχα ἐκείνων, ἀλλὰ κι' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων, πὼς τ'ἄχα μὲ τὴν πρώτη δοκιμὴ ξεσκεπάστηκαν καὶ καταντροπιάστηκαν ἀπὸ ἓνα μονάχα ἄνθρωπο, κι' αὐτὸ τῶπαθαν, ἐνῶ ἐκεῖνος δὲν εὔρισκε τὸν καιρὸ οὔτε καὶ νὰ ξανασάνη. Αὐτὸς δέ, (γιατί κι' ἀνθρώπινο εἶναι νὰ τὸ πάθη κανεὶς αὐτό, ὅταν ὕστερα ἀπὸ μεγάλες ἐλπίδες ποὺ κάνομε, μᾶς ἔλθουν μαζεμένα τὰ ὅσα ἐλπίσαμε, καὶ βλέπομε πὼς αὐτὰ ποὺ μᾶς παρουσιάζονται εἶναι κατώτερα ἀπὸ τὶς προδοκίες μας), παθαίνοντας κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο, ἦτανε κατσούφης, δυσφοροῦσε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἐπαινέσῃ τὸν ἑαυτὸ του γιὰ τὸν ἐρχομὸ του, ἀναζητοῦσεν αὐτὸ ποὺ προσδόκησε, κι' ἔλεγε πὼς οἱ Ἀθηῆνες εἶναι μιὰ εὐχάριστης διαμονῆς, ἀλλὰ χωρὶς περιεχόμενο, πολιτεία. Κι' αὐτὸς μὲν λοιπὸν αὐτὰ ἔκανε. Ἐγὼ δὲ τὸν ἀνακούφιζα, ὅσο μποροῦσα περισσότερο, ἀπὸ τὴ θλίψη του, καὶ μὲ τὴν συνετὴ καὶ προσεκτικὴ συμπεριφορὰ μου, καὶ καταπραΰνοντας τοὺς λογισμοὺς του, καὶ λέγοντας, πρᾶγμα ποὺ εἶναι καὶ ἀληθινὸ, πὼς οὔτε εὐκόλα μποροῦμε νὰ καταλάβωμε τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ μὲ τὸ πέρασμα πολλοῦ καιροῦ καὶ μὲ τὴν τελειότερη συναναστροφὴ μαζί του, οὔτε καὶ τὴν ἀνατροφή του, γιὰ ὅσους προσπαθοῦν νὰ γνωρισθοῦν μέσα σὲ λίγο καιρὸ κι' ἀπὸ λίγα πράγματα. Τὸν ξανάφερνα λοιπὸν στὰ πρῶτα του κέφια, καὶ μὲ τὸ ν' ἀφίνω νὰ μὲ γνωρίσῃ καὶ νὰ τὸν γνωρίσω καλύτερα, τὸν συνέδεσα περισσότερο μαζί μου.

ΚΣΤ'. Ὅταν δὲ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ παραδεχθήκαμε κι' ἐσυμφωνήσαμε πὼς ἀγαπιόμαστε, κι' ὅτι αὐτὸ ποὺ ἐπιδιώκαμε εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ μας κατάρτιση, τότε πλέον ἦτανε τὰ πάντα ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο, καὶ συγκατοικοῦσαμε καὶ τρώγαμε μαζί, καὶ εἴμαστε ἀχώριστοι, ἀποβλέποντας πρὸς τὸν ἴδιο σκοπὸ κι' ὀλοένα μεγαλώνοντας καὶ κάνοντας θερμότερη καὶ στερεώτερη τὴν ἀμοιβαία μας ἀγάπη. Γιατί οἱ μὲν σωματικοὶ ἔρωτες, ἐπειδὴ ἀφοροῦν πράγματα ποὺ φθείρονται, ἀφανίζονται κι' αὐτοὶ μαζί τους, παρόμοια μὲ τ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Γιατί καὶ ἡ φλόγα δὲν ἀπομένει ὅταν καοῦνε τὰ κλαδιά, ἀλλὰ φεύγει μαζί μ' ἐκεῖνο ποὺ τὴν ἀναβε· οὔτε κι' ὁ πόθος ζῆ περισ-

σότερο, όταν μαραίνεται αὐτὸ πού τροφοδοτοῦσε τὴν φλόγα του. Οἱ δὲ σύνδεσμοι πού εἶναι σύμφωνα με τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ συνετοί, ἐπειδὴ ἀφοροῦν σὲ πράγματα πού εἶναι ἀμετακίνητα, εἶναι γι' αὐτὸ καὶ μονιμώτεροι. Κι' ὅσο μεγαλύτερη πλάθουμε με τὴν φαντασία μας τὴν ὁμορφιά τους, τόσο καὶ περισσότερο συνδέει τοὺς ἐραστές τῶν ἴδιων πραγμάτων, καὶ μεταξὺ τους καὶ με τὸν ἑαυτὸ μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τῆς θείας καὶ οὐράνιας ἀγάπης.

ΚΖ. Κι' ἔχω μὲν τὴν αἴσθηση πὼς παρασύρομαι ἔξω ἀπὸ τὴν περίσταση καὶ πέραν ἀπὸ τὸ μέτρο, καὶ δὲν ξέρω πὼς ἔπεσα σ' αὐτὲς τὶς ἱστορίες, μοῦ εἶναι ὅμως ἀδύνατο νὰ σταματήσω τὴν διήγηση. Γιατὶ πάντα αὐτὸ πού παράλειψα μοῦ φαίνεται ἀπαραίτητο κι' ἀνώτερο ἀπ' αὐτὸ πού προανέφερα. Κι' ἂν τυχόν με συγκρατήση κάποιος στανικά μου ἀπὸ τὸ νὰ προχωρήσω, θὰ πάθω τὸ ἴδιο πρᾶγμα με τὰ κταπόδια, πού ἅμα τὰ σύρη κανεὶς ἔξω ἀπὸ τὸ θαλάμι τους, θὰ κολλήσουν οἱ πέτρες ἐπάνω στὰ πλοκάμια τους, καὶ δὲν θὰ ξεκολλήσουν προτιήτερα, παρὰ ἀφοῦ πάρουν, ἀπὸ ζόρισμα τοῦ τραβήγματος καὶ κάτι τὸ ἓνα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ἐὰν λοιπὸν μοῦ τὸ ἐπιτρέψετε αὐτό, θὰ τῶχω αὐτὸ πού θέλω, ἂν ὅμως ὄχι, θὰ τὸ πάρω μόνος μου τὸ δικαίωμα αὐτό.

ΚΗ. Μὲ τέτοια λοιπὸν ἀμοιβαῖα συναισθήματα, καὶ με τέτοιες χρυσὲς κολόνες, ὅπως λέει ὁ Πίνδαρος¹, στερεώνοντας τὸν εὐτυχημένο μας δεσμὸ βαδίζομε πάντα πρὸς τὰ ἐμπρός, παίρνοντας συνεργὸ μας τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀγάπη μας. Ὡ, πὼς νὰ βαστάξω ἀδάκρυτος τὴν θύμηση τῶν πραγμάτων αὐτῶν! Ἴσως με προσδοκίεσ μᾶς ἐκυβερνοῦσαν γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ μας κατάρτιση, πού εἶναι τὸ ἀξιοζηλευτότερο πρᾶγμα, ὁ φθόνος δὲ μᾶς ἦτανε ἀνύπαρκτος, ἐπασχίζαμε δὲ νὰ πληθαίνῃ ἡ ἄμιλλά μας. Ὁ ἀγώνας δὲ καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μας ἦτανε, ὄχι ποιὸς νάχη αὐτὸς τὰ πρωτεῖα, ἀλλὰ πὼς νὰ τὰ παραχωρήσῃ στὸν ἄλλο. Γιατὶ ἐκάναμε δική μας τὴν ἀμοιβαία μας προκοπή. Κι' ἐπιστεῦαμε πὼς εἴχαμε μιὰ ψυχὴ καὶ οἱ δυὸ μας, πού κατοικοῦσε σὲ δυὸ σώματα. Κι' ἂν δὲν πρέπει νὰ πιστεῦωμε αὐ-

---

1. Ὡπως λέει ὁ Πίνδαρος («Ὁ φησὶ Πίνδαρος»).

Θαυμαστὴ διαφαίνεται παντοῦ ἡ ἑλληνομάθεια τοῦ θείου Γρηγορίου ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τὸν στίχον τοῦ Πινδάρου. «Χρυσέας ὑποστήσαντες εὐτυχεὶ προθύρῳ θαλάμου Κέονας» (Ὀλυμ. στ', 2).

τούς πού ισχυρίζονται, πώς όλα βρίσκονται μέσα σ' όλα², για μᾶς τουλάχιστον πρέπει νά γίνη πιστευτό, πώς ἐταυτιζόμεστε μεταξύ μας καί πώς εἴμαστε ἀναπόσπαστοι. Καί μιάν εἴχαμε καί οἱ δυό μας φροντίδα, τήν ἀρετή, καί τὸ νά ζοῦμε σύμφωνα μέ τίς μελλούμενες προσδοκίες, καί προτοῦ ν' ἀφήσωμε τὸν κόσμον μας αὐτόν, ν' ἀχωμε μετοικίσει ἀπὸ ἐδῶ. Ἀποβλέποντας δὲ σ' αὐτό, συνταιριάζαμε τήν ζωὴν μας καί κάθε μας ἐνέργεια, γιατί καί τὸ θεῖο πρόσταγμα μᾶς καθωδηγοῦσε σ' αὐτή³, κι' ὁ ἕνας παρακινουῦσε τὸν ἄλλο στὴν ἀρετή. Κι' ἂν δὲν εἶναι μεγαληγορία μου νά τὸ εἶπω αὐτό, ὄντας σὰν κανόνας καί σὰν ζυγόσταθμον ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο, πού μέ τὰ ὄργανα αὐτὰ διακρίνεται ποῖο εἶναι ἴσιο, καί ποῖο στραβό. Γιατί κάναμε καί μέ φίλους συντροφιά, ὄχι ὅμως μ' ἐκείνους πού ἦτανε τελείως διεφθαρμένοι, ἀλλὰ μέ τοὺς φρονιμώτατους. Κι' ὄχι μ' αὐτοὺς πού ἦτανε φιλονικώτατοι, ἀλλὰ μέ τοὺς πλεῖο φιλήσυχους καί πού ἡ συναναστροφή μαζί τους μᾶς ἦτανε χρησιμώτατη. Ἐπειδὴ τὸ ξέραμε, πὼς εὐκολώτερο εἶναι νά κολλήσης τὴν κακία παρὰ νά μεταδώσης τὴν ἀρετή. Καί μᾶς ἄρεσαν ὄχι οἱ πλεῖο εὐχάριστες μελέτες, ἀλλὰ αὐτὲς πού ἦτανε καλύτερες. Ἐπειδὴ κι' ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται τὸ νά κλίνουν οἱ νέοι, ἢ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἢ πρὸς τὴν κακία. Καί δυὸ δρόμους ξέραμε· πού ὁ πρῶτος ἦτανε καί ὁ καλύτερος· ὁ ἄλλος δὲ ἦτανε δευτερώτερος κι' οὔτε εἶχε τὴν ἴδιαν ἀξία. Ὁ ἕνας δηλαδὴ, πού μᾶς ὠδηγοῦσε στοὺς ἱεροὺς μας ναοὺς καί πρὸς ἐκείνους πού μᾶς ἐδίδασκαν ἀπὸ ἐκεῖ· κι' ὁ ἄλλος, πού μᾶς ἔφερνε πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς μας καθηγητάς. Κι' ὅλα τ' ἄλλα τ' ἀφήκαμε γι' αὐτοὺς πού τ' ἄθελαν, γιορτές, θέατρα, πανηγύρια, φαγοπότια. Γιατί τίποτα δὲν τὸ νομίζω ἀξιοζήλευτο πού δὲν μᾶς ὠδηγεῖ πρὸς τὴν ἀρετή, καί πού δὲν κάνει καλύτερους αὐτοὺς πού καταγίνονται μ' αὐτό.

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

2. Ὅλα βρίσκοντα μέσα σ' ὅλα («Τὰ πάντα ἐν πᾶσι κείσθαι»).

Ἐναφέρεται στὶς κοσμοθεωρίες τοῦ Ἐναξαγόρα καί τοῦ Ἐμπεδοκλή, πού ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν ἐδογματίζε τὸ «οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδαμοῦ γίνεται», καί ὅτι τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καί τῆς ζωῆς εἶναι ἀνάμικτα καί βαθμηδὸν καί κατ' ὀλίγον διαχωρίζονται. Ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι τέσσαρα εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου· «τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, ἡ γῆ, ὁ ἀήρ», μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπάρχει φιλία καί ἀρμονικὴ σύγκραση.

3. Τὸ θεῖο πρόσταγμα μᾶς καθωδηγοῦσε σ' αὐτὸ «Παρά τῆς ἐντολῆς ἀγόμενοι».

Ἐναφέρεται στὴν εὐαγγελικὴν ἐπιταγή, «Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Μάτθ. στ', 33).

Ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΛΟΦΑΝΕΡΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ἀπὸ τὴν πέμπτην ὁμιλίαν τοῦ στὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆν)

Ποῦ λοιπὸν ἀφήκαμε τὴν ὁμιλίαν μας χθές; Ἐλέγαμε, πὼς σύμφωνα μὲ τὸν ἀνθρώπινο νόμο, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ νικήσουν οἱ φαράδες τοὺς φιλοσόφους· κι' ὅμως ἐγίνε δυνατό. Εἶναι λοιπὸν ὀλοφάνερο, πὼς ἐγίνε μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἐλέγαμε, πὼς δὲν ἦταν δυνατὸν οὔτε νὰ τὰ βάλουν στὸ νοῦ τους τέτοια κατορθώματα· κι' ἀποδείξαμε, πὼς ὄχι μονάχα τὰ βάλαν, ἀλλὰ καὶ τὰ φεραν σὲ τέλος, μὲ μεγάλην εὐκολία.

* * *

Τὸ ἴδιο λοιπὸν ζήτημα θᾶναι καὶ σήμερα ἡ κυρία ὑπόθεσις τοῦ λόγου μου· πὼς δηλαδὴ τοὺς ἤλθε στὸ νοῦ τους νὰ ἐλπίσουν πὼς θὰ κυριαρχήσουν τῆς Οἰκουμένης, ἂν δὲν ἔβλεπαν τὸν Χριστὸ ν' ἀναστηθῆ; Γιατὶ μήπως εἶχαν χάσει τὰ συλλογικὰ τους, ὥστε νὰ σκεφθοῦν κάτι τέτοιο, ἀπλῶς κι' ὅπως ἔτυχε; Γιατὶ εἶναι παραπάνω ἀπὸ κάθε λογῆς τρέλλα, τὸ νὰ ἐλπίσουν χωρὶς τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐπιτύχουν ἓνα τόσο μεγάλο πρᾶγμα. Μὰ καὶ μὲ ποῖο τρόπο θὰ τὸ κατώρθωναν παραλογιασμένοι καὶ μαινόμενοι; Ἄν ὅμως ἦτανε στὰ σύγκαλά τους, ὅπως ἀπόδειξαν καὶ τὰ πράγματα, πὼς τὸ βᾶσταξαν ν' ἀντιμετωπίσουν τόσο μεγάλους πολέμους, χωρὶς νάχουν καὶ χωρὶς νὰ πάρουν, σὰν ἐνέχυρο, τὴν ὑπόσχεσιν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς· καὶ χωρὶς νὰ χαροῦν τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ψηλά· καὶ δώδεκα ἄνθρωποι νὰ τὰ βάλουν μὲ τὴν στερῆ καὶ μὲ τὴν θάλασσα, καὶ ν' ἀποδυθοῦν στὸν ἀγῶνα ν' ἀντιμετωπίσουν μὲ τόσην γενναιότητα καὶ ν' ἀλλάξουν τὴν Οἰκουμένην ὀλόκληρη καὶ συνήθειες καὶ ἤθη, ποῦ ἀπὸ τόσοις καὶ τόσοις καιροῦς εἶχανε πλέον στερεωθῆ καὶ κρουσταλιάσει;

* * *

Κι' αὐτὸ ποῦ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερο, προσκαλώντας τοὺς ἀνθρώπους στὸν οὐρανὸ καὶ στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ ψηλά, πὼς κι' ἀπὸ ποῦ περίμεναν νὰ πείσουν αὐτοὺς ποῦ τοὺς ἄκουγαν; Κι' ἂν μὲν εἶχαν μεγαλώσει μέσα σὲ δόξες καὶ σὲ πλοῦτη καὶ σὲ μεγαλεῖα καὶ στὴν ἐπιστήμη, καὶ πάλιν οὔτε κι' ἔτσι δὲν ἦταν φυσικὸ νὰ ψηλοπιασθοῦν σὲ τέτοια μεγάλα κι' ἀσθήκωτα πράγματα. Θὰ εἶχεν

ὅμως κάποιοι ἐξήγησιν ἢ προσδοκία τους. Τώρα ὅμως ἄλλοι τους γιὰ ἀπασχόλησή τους εἶχανε τὶς λίμνες, κι' ἄλλοι τους τὰ δέρματα καὶ μερικοὶ ἦτανε τελῶνες. Καὶ τίποτα δὲν ὑπάρχει ἀκαταλληλότερο γιὰ τὴν φιλοσοφία ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ καὶ στὸ νὰ πείσῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ φαντάζεται μεγάλα καὶ ὑψηλά, καὶ μάλιστα ὅταν δῆ κανεὶς κάποιο πρότυπο. Μᾶλλον, δέ, ὄχι μονάχα δὲν εἶχαν τέτοια παραδείγματα, πὼς θὰ κατορθώσουν νὰ ἐπιβληθοῦν, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο, πὼς δὲν θὰ τὸ κατορθώσουν, κι' αὐτὰ μάλιστα βούϊζαν μέσα στ' αὐτιά τους.

* *

Γιατὶ πολλοὶ ποὺ δοκίμασαν νὰ κάνουν ἐπανάσταση ἐχάθησαν; (δὲν ἐννοῶ γιὰ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα γιατί ἐκεῖνα ἦτανε σὰν νὰ μὴν εἶναι ἀλλὰ γιὰ τὰ ὅσα γίνηκαν σ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ στὴν Ἰουδαία); ἐνῶ ὄχι μὲ δώδεκα ἀνθρώπους, ἀλλὰ μὲ πλῆθος πολὺ ἐπεχείρησαν ν' ἀνατρέψουν τὴν κατάστασι. Ἐπειδὴ κι' ὁ Θεοδᾶς καὶ ὁ Ἰούδας, ἔχοντας ὀργανώσει μεγάλο πλῆθος ἀνθρώπων, κατεστράφησαν μαζί μὲ τοὺς ὀπαδοὺς των. Κι' ὁ φόβος ποὺ προξενοῦσεν ἡ ἀποτυχία τους ἦτανε ἱκανὸς νὰ συμμορφώσῃ κι' αὐτοὺς, ἂν δὲν εἶχανε μεγάλη πεποιθήσι, πὼς χωρὶς τὴν θεία δύναμιν ἦτανε ἀδύνατο νὰ ἐπικρατήσουν. "Ἄν δὲ περίμεναν νὰ νικήσουν μὲ ποιῆς ἐλπίδες ἀνελάμβαναν τόσο μεγάλους κινδύνους, ἂν δὲν ἀπέβλεπαν πρὸς τὰ μελλούμενα; "Ἄς παραδεχθοῦμε ὅμως, πὼς καὶ τὸ περίμεναν νὰ ἐπικρατήσουν· τί περίμεναν νὰ κερδίσουν, μὲ τὸ νὰ προσελκύσουν ὅλο τὸν κόσμον σ' αὐτὸν ποὺ δὲν ἀναστήθηκεν, ὅπως ἰσχυρίζεσθε;

* *

Γιατὶ ἂν σήμερον ἄνθρωποι ποὺ πίστεψαν γιὰ τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ τ' ἀπροσμέτρητα ἀγαθὰ τῆς δύσκολα καταπιάνοντα μ' ἐπικίνδυνα πράγματα, πὼς θ' ἀνελάμβαναν ἄσκοπα ἐκεῖνοι τόσοι κινδύνους, μᾶλλον δὲ καὶ περιμένοντας πὼς θὰ τοὺς βγῆ σὲ καχό; Γιατὶ ἂν δὲν γίνηκαν τὰ ὅσα εἶχαν γίνεῖ, κι' ἂν δὲν ἀναλήφθηκεν ὁ Χριστὸς στοὺς οὐρανοὺς, πολεμώντας νὰ δημιουργοῦν μὲ τὴν φαντασίαν τους αὐτὰ καὶ νὰ πείθουν καὶ τοὺς ἄλλους, θὰ προσέκρουαν, χωρὶς ἀμφιβολία στὸ Θεό, καὶ θὰ περίμεναν νὰ ξεσπάσουν ἐπάνω τους ἀμέτρητοι κερανοὶ.

* *

Μὰ κι' ἄλλοιῶτικα, ἂν ἔδειχναν τόση μεγάλη προθυμία ἐνόσω ζοῦσεν ὁ Χριστὸς, ὅταν πέθανε θᾶσβυεν αὐτή. Γιατὶ θὰ τὸν πί-

στευαν πὼς εἶναι κάποιος ἀπατεώνας καὶ κατεργάρης, ἂν δὲν ἀναστήθηκε. Δὲν ξέρετε πὼς οἱ στρατοί, ἐνόσω ὁ στρατηγὸς κι' ὁ βασιλεὺς, εἶναι ζωντανοὶ ἔχουν συνοχή, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἀδύναμοι, ἂν λείψουν δὲ ἐκεῖνοι διαλύονται, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἰσχυροί; Ποιῆς λοιπὸν πιθανὲς ἐπιχειρηματολογίες, πὲς μου, μεταχειρίσθησαν, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταπιασθοῦν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ ξεκινήσουν γιὰ νὰ κατακτήσουν ὅλο τὸν κόσμον;

* * *

Γιατὶ ἂν ἦσαν τρελλοὶ (γιατὶ δὲν θὰ παύσω νὰ τὸ λέω πάντα μου αὐτό), θάπρεπε νὰ μὴν κατορθώσουν ὅπως διόλου τίποτα, γιατί κανεὶς δὲν πιστεύει τοὺς τρελλούς. Ἄν ὅμως ἔφεραν ἀποτέλεσμα, ὅπως κι' ἔφεραν καὶ τὸ φανερώνει τὸ τέλος, τότε ἦσαν σοφώτεροι ἀπ' ὅλους. Ἄν ἦσαν δὲ σοφώτεροι ἀπ' ὅλους, εἶναι φανερό, πὼς δὲν ξεκίνησαν ἀπλῶς κι' ὡς ἔλαχε στὸ κήρυγμα. Γιατὶ ἂν δὲν τὸν εἶδαν ποὺ ἀναστήθηκε, ποιά δύναμη στάθηκεν ἱκανὴ νὰ τοὺς ξεπροβοδήσῃ σ' αὐτὸν τὸν πόλεμο; Καὶ τί δὲν θὰ τοὺς ἀπέτρεπεν; Τοὺς εἶπε, πὼς θ' ἀναστηθῶ ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες, καὶ τοὺς ἔταξε τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Εἶπε, πὼς θὰ κυριαρχήσουν στὸν κόσμον, ὅταν θὰ πάρουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, κι' ἄλλα χίλια δυὸ τέτοια, ποὺ ὑπερβαίνουν τὴν φύση. Ὡστε ἂν δὲν εἶχεν πραγματοποιηθῆ τίποτες ἀπ' αὐτά, κι' ἂν τυχὸν ὑπάκουαν ὅσον καιρὸ ζοῦσε, ὅταν πέθανε, δὲν θάχανε πλέον καμμιά ἐμπιστοσύνη οὔτε καὶ πίστη, ἂν δὲν τὸν ἔβλεπαν ποὺ ἀναστήθηκε.

* * *

Γιατὶ θάλεγαν. Ἔλεγε, πὼς ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες θ' ἀναστηθῶ, καὶ δὲν ἀναστήθηκε· μᾶς ὑποσχέθηκε πὼς θὰ μᾶς στείλῃ τ' ἅγιο Πνεῦμα, καὶ δὲν μᾶς τῶστειλε. Πὼς λοιπὸν θὰ τὸν πιστέψουμε γιὰ τὰ μελλούμενα, ἀφοῦ βγῆκαν ψεύτικα τὰ τωρινά; Καὶ γιὰ ποῖο λόγον, ἀφοῦ δὲν ἀναστήθηκεν, ἐκήρυτταν πὼς ἀναστήθηκε; — Ἐπειδὴ τὸν ἀγαποῦσαν, μοῦ λέει κάποιος. Κι' ὅμως τὸ φυσικὸ ἦταν νὰ τὸν μισοῦν ποὺ τοὺς ἀπάτησε καὶ τοὺς ἐπρόσδωσε· κι' ἐπειδὴ ἀφοῦ τοὺς ξεσήκωσε μὲ χίλιες δυὸ προσδοκίες, κι' ἀφοῦ τοὺς ἔκανε ν' ἀπαρνηθοῦν τὰ σπίτια τους καὶ τὰ γονικά τους, κι' ἀφοῦ γίνηκε ἀφορμὴ νὰ τοὺς ἐχθρευεταὶ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος τῶν Ἑβραίων, τοὺς ἐπρόσδωσε κατόπιν.

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΜΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΘΟΞΙΑΣ

Οὕτως ὠνομάσθη ἡ πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους 843, ὅποτε ἐπισήμως καθιερώθη ἡ λαμπρό-
τάτη αὐτὴ ἑορτὴ, εἰς τὰς 11 Μαρτίου.

Καὶ ἑορτάζει, λοιπόν, σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας ἀξιοχρέως. Σκιρτᾷ. Ἀγάλλεται. Χαίρει. Καί, διὰ τοιούτων χαροποιῶν συν-
αισθημάτων, δι' ἐξόχων πανδημῶν ἐκδηλώσεων, πανηγυρίζει. Προβάλλει τὸν μέγιστον καὶ αἰώνιον θρίαμβόν της· τὴν νίκην
της κατὰ τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς πλάνης, κατὰ τῶν αἰρέσεων
καὶ τῶν λοιπῶν ἐναντίον της ἀσεβῶν ἐπιθέσεων.

Ὁλόκληρος ὁ ὀρθόδοξος χριστιανικὸς κόσμος εὐλόγως, τὴν
ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν, βαθύτατα συγκινεῖται. Καὶ τὸ εἶναι
του πλημμυρίζει ἀπὸ ἀκατάκριτον ὑπερηφάνειαν. Συναισθάνε-
ται ἀπολύτως τὴν τεραστίαν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τῆς Ὁρθο-
δοξίας του τὴν αἰώνιον δόξαν, τῆς πίστεώς του τὴν ἀκατάλυτον
δύναμιν.

Καὶ ἡμεῖς, χαρούμενοι, ὑπερήφανοι, συγκινημένοι, συμπα-
νηγυρίζομεν! Συμμεριζόμενοι δὲ βαθύτατα τὸ ἀπροσμέτρητον
μεγαλεῖον τῆς ἀτιμῆτου Ὁρθοδοξίας μας, αἰσθανόμεθα τὴν ψυχι-
κὴν ἀνάγκην νὰ δοξολογήσωμεν τὸν Τριαδικόν μας Θεὸν ἀπὸ τὰ
βάθη τῆς καρδίας, διότι μᾶς ἐχάρισε τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ κατέ-
χωμεν ἡμεῖς, νὰ ἐνσαρκώσωμεν, καὶ νὰ συνεχίζωμεν τὴν ἱεράν
της παράδοσιν. Ταῦτοχρόνως ὅμως κατανοοῦμεν καὶ τὸ παμ-
μέγιστον χρέος νὰ τὴν ζῶμεν! Καὶ νὰ τὴν προβάλλωμεν ἀξίως!...

Α'. Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ὡς ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως, καὶ ὁμο-
λογοῦμεν συνειδητῶς, ὅτι οὐσία τῆς Ὁρθοδοξίας μας εἶναι ἡ μόνη
ὀρθὴ δόξα, ἡ μόνη ὀρθὴ πίστις περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁ-
ποῖος εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ τῶν ἀπάντων Κύριος
καὶ Θεός, ὁ αἰώνιος παμβασιλεὺς τοῦ νέου Ἰσραὴλ τῆς χάριτος,
δηλαδὴ τῆς χριστιανωσύνης, τῆς ἁγίας Του Ἐκκλησίας.

Αὐτὸς ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον,
διὰ τῆς ὑπερόχου διδασκαλίας Του, διὰ τῆς ἁγίας ζωῆς Του,
διὰ τῆς λυτρωτικῆς θυσίας Του, τὰς ὑψηλόρους ἀληθείας περὶ
Θεοῦ, περὶ ἀνθρώπου καὶ κόσμου, τὰς ὁποίας οἱ ἅγιοι Ἀπό-
στολοι, καὶ μάλιστα ὁ μακάριος Παῦλος, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ

Παναγίου Πνεύματος, καὶ ἐπομένως κατὰ τρόπον θεόπνευστον καὶ ἀλάθητον, διετύπωσαν εἰς τὰ γραπτὰ μνημεῖα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καὶ ἔπειτα, οἱ θεοφώτιστοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὰς αὐτὰς οὐρανόους ἀληθείας, διὰ τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, διετράνωσαν ἐπισήμως εἰς δόγματα, τὰ ὁποῖα περικλείουν, καὶ θαυμαστῶς συνθέτουν, τὴν περὶ θεωρίας καὶ πράξεως ἀρχήν, διὰ τῆς ὁποίας βιοῦται ἡ ἀληθὴς ἐν Χριστῷ ζωὴ, ἡ ὀρθὴ πίστις, ἡ ἀγιότης, ἡ ἠθικὴ τελειότης.

Κατὰ ταῦτα, λέγοντες Ὁρθοδοξίαν, ἐννοοῦμεν τὸ βαθύτερον «πιστεύω» μας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀδιάκοπον συνέχειαν τῆς ἀρχαίας ἠνωμένης Ἐκκλησίας τοῦ Ἰδρυτοῦ της καὶ Σωτῆρός μας Χριστοῦ, τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν πνευματοκινήτων Πατέρων, τῶν θεοπνεύστων Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τὸ ὁποῖον «πιστεύω» μας ἐδράζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πίστεως, τῆς αὐτῆς θείας λατρείας, τῶν αὐτῶν σωτηρίων μυστηρίων, τῶν αὐτῶν ἱερῶν κανόνων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐνσαρκώνεται, βεβαιοῦται, καὶ διατηρεῖται γνησία καὶ ἀνόθευτος ἡ ἐξ ἀποκαλύψεως χριστιανικὴ ἀλήθεια.

Ψυχὴ, ἄρα, τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Καὶ σῶμα τῆς Ὁρθοδόξιας μας εἶναι ἡ ἁγία ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ἡμεῖς μὲν, κλῆρος καὶ λαός, ἀποτελοῦμεν τὰ τίμια μέλη, κεφαλὴ της δὲ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν θαυμασίαν διατύπωσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου (Α' Κορ. ιβ', 12-13, Ἐφεσ. ε', 23).

Ἄλλ' ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι μόνον ἡ κατ' ἐξοχὴν Θεολογία, ὡς προελέχθη. Εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ ἀληθινὴ ψυχολογία, ὁ γνήσιος ἀνθρωπισμὸς καὶ κοινωνισμὸς. Κρατεῖ βεβαίως ἀνόθευτον, καὶ διατηρεῖ μέχρι σήμερον ἀκεραίαν, ὡς πολυτιμότερον θησαυρόν, τὴν Ἀποστολικὴν Παράδοσιν, συνάμα ὁμως ἐνσαρκώνει ὕψιστον ἐνδοκοσμικὸν καὶ ἐξωκοσμικὸν σκοπὸν.

Β'. Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ὁ οὐράνιος Ἰδρυτὴς τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας ἔδωσε αὐτὴν τὴν ἐντολὴν εἰς τοὺς μαθητάς του, μετὰ τὸν θρίαμβον τῆς Ἀναστάσεώς Του· «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη (Ματθ. κη', 19)· «πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει» (Μαρκ. ις', 15). Ἐκεῖνοι δὲ ἐπακριβῶς ἐξεπλήρωσαν τὴν θεόδοτον αὐτὴν ἐντολήν, διότι—συμφώνως ἄλλως τε πρὸς

τὴν ψαλμικὴν προφητείαν—« εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν· καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἴκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν » (Ψαλμ. ιη', 5). Ἐξ αὐτοῦ δὲ στοιχειοθετεῖται ὁ βαθυνοῦστατος σκοπὸς περὶ τῆς οἴκουμένης ἀποστολῆς τῆς ὀρθοδοξίας.

Χωρὶς πάσης ἀντιλογίας, διακρίνομεν, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν μας καθολικὸν, οἰκουμηνικὸν, παγκόσμιον καὶ ὑπερκόσμιον χαρακτῆρα. Ἐκτείνεται πολὺ μακράν, πέραν παντὸς χρονικοῦ ἢ τοπικοῦ ἢ ἔθνικοῦ ὄριου. Κέκτηται ὑψιστον προορισμὸν ἀναγεννήσεως, ἀναδημιουργίας, φωτισμοῦ καὶ ἐκπολιτισμοῦ, πραγματικῆς θ ε ὡ σ ε ω ς, δι' ὅλας τὰς ἐποχάς, δι' ὅλους τοὺς τόπους καὶ τῆς πλέον ἀπωτάτης γωνίας τῆς γῆς, δι' ὅλους τοὺς λαοὺς, τὰς φυλάς, τὰς γλώσσας τῆς οἴκουμένης, δι' ἀπάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων. Δι' αὐτὴν ἀκριβῶς ἰσχύει τὸ Παύλειον· « Οὐκ ἔστι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔστι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔστι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ » (Γαλ. γ', 28).

Πράγματι δὲ ἡ Ὀρθοδοξία ἀνέκαθεν χαράσσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν λαῶν μίαν πορείαν, μίαν πάμφωτον πνευματικὴν γραμμὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προβάλλεται, ὄχι μόνον ὁ Χριστὸς, ὡς φῶς λυτρωτικόν, εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνθρωπος, ὡς ὑπερτάτη ἀξία τῆς ζωῆς. Καὶ τονίζεται, περαιτέρω, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια—ὡς ὑψίστη ἀξία—, ἡ ὁποία μεταβάλλεται εἰς δικαιοσύνην, εἰς σεβασμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀνεξαρτήτως γλώσσης καὶ φυλῆς, εἰς ἀγάπην. Διότι, βασικὸν γνώρισμα τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ὑπὸ μορφὴν στοργῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Εἰς τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων, βλέπομεν τὴν παρουσίαν τῆς Ὀρθοδοξίας παντοῦ. Θέτει ἀνέκαθεν τὴν σφραγίδα τῆς παντοῦ, εἰς ὅ,τι καλόν, εὐγενές, ἐξυψωτικόν, παρουσιάζει ἡ ἱστορία. Ἡ ἀκτινοβολία τῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας εἶναι ἔκπαγλος. Ἡ ἀνακαινιστικὴ τῆς δύναμις ἀκατάβλητος. Ὡς ἄλλη πολὺκρονος βρύσις καταρδεύει ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας, διὰ τῶν δροσερῶν τῆς ναμάτων, τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀκόμη καὶ αὐτῶν τῶν πολεμίων τῆς. Καὶ ἀποτελεῖ, ὡς ὀρθόδοξος πίστις καὶ ζωὴ, ὡς Ὀρθοδοξία, ἓνα δυναμικόν—ὄχι στατικόν—παράγοντα, μίαν συνεχῆ παρουσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, μίαν πορείαν φωτός, ἐξαγνισμοῦ, ἀληθινῆς ἐπανόδου πρὸς τὸν Κύριον. Διότι, ὁ ὠλοκληρωμένος ἄνθρωπος ὀδεύει σταθερῶς, ἀποφασιστικῶς, πρὸς τὸν Δημιουργόν του, πρὸς τὴν θέωσιν τῆς ζωῆς, ἐφ' ὅσον ἡ Ὀρθοδοξία ἐγενείκευσε τὸ νόημα

τῆς ἀγιότητος εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς, συμφώνως πρὸς τὸ Γραφικὸν «ἀ γ ι ο ι γ ί ν ε σ θ ε... κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς Ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἀ γ ι ο ι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ] γενήθητε» (Α' Πέτρ. α', 15-16).

Τοιουτοτρόπως ἡ Ὁρθοδοξία ἐπέτυχε τὴν ἐξύψωσιν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἰδεωδῶν τῆς ζωῆς. Ἔθεσε τὰ βάρη τοῦ ἑλληνο-χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκράτησε πάντοτε καὶ παντοῦ τὸ μέτρον καὶ τὴν ἁρμονίαν. Καί, μὲ τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητά της, τὸν βαθὺν καὶ γνήσιον στοχασμὸν τῆς, τὴν μακρὰν καὶ ἀκλόνητον παράδοσίν της, ἐπέτυχε ν' ἀναμορφώσῃ τὴν ζωὴν. Ταῦτοχρόνως ὁμως ἀνέδειξε καὶ μυριόμβας μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς πίστεως, οἱ ὅποιοι, μὲ ἀπαράμιλλον σθένος, μὲ γενναϊότητα πρωτοφανῆ ἐστάθησαν πολλάκις μέχρι τοῦδε εἰς τὸ σκάμμα ἐναντίον πάσης αὐθαιρεσίας. Καὶ ἔδωσαν δι' αὐτὴν τὴν μάχην εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν ἀθανάτων ἰδεωδῶν τῆς.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΑΠΟΣΤ. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Πρεβέζης

Μητροπολίτου Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

“ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ,,

Εἰς τόμους πέντε σελ. 2124

Ἦτοι λόγοι ἑορταστικοί, περιστατικοί κ.λ.π., Ἄρθρα, Μελέται, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀειμνήστου Ἱεράρχου.

Διατίθενται διὰ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς, κληρικούς, καὶ θεολόγους, πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης των, ἀντὶ δραχμῶν 200, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Πληροφορίαι καὶ ἐμβάσματα: Κωστῆν Θ. Σπεράντσαν,
Σταδίου 28, Ἀθήνας

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἄρθρων μας τῆς στήλης αὐτῆς μὲ τὸν ὡς ἄνω τίτλον, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρενεβέβλαμεν ἐπίκαιρα ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης ἑβδομάδος ἄρθρα, δημοσιευθέντα. Τοῦτο πράττομεν καὶ κατὰ τὸ τ.έ. συνεχίζοντες τὴν σχετικὴν ἐπίκαιρον ἀρθρογραφίαν μας, ἀφοῦ εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον ποῦ μᾶς ἀξίωσε πρὸς τοῦτο καὶ ἐν τῇ παρατάσει τῆς προσκαιροῦ ἐδῶ ζωῆς καὶ μὲ τὴν παροχὴν τῶν πλουσίων του δωρεῶν. Τέσσαρα εἶναι τὰ πρὸς δημοσίευσιν θέματα, τὸ ἓνα διὰ τὸ βαθύτερον νόημα τῆς Σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ἕτερα τρία διὰ τὸ τῆς Ἀναστάσεως.

Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Μαρ. ιδ', 53, ιε', 1 - 47).

Ὡς γνωστόν, ὅταν διαπράττεται ἓνα ἔγκλημα, ἡ ἀνάκρισις ζητεῖ ὄχι μόνον τὸν φυσικὸν αὐτουργόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἠθικοὺς παράγοντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος. Ἐδῶ ἔχομεν τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ ἀναμαρτήτου Ἰησοῦ. Ἀλλὰ τίς εἶναι ὁ κυρίως αἷτιος ταύτης; Κατὰ πρῶτον παρουσιάζονται ὡς ἔνοχοι οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται, οἵτινες μὴ ἀρκουθέντες εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς τῆς σταυρώσεως, ἐν τῇ αἰμοβορίᾳ τῶν ἐξετράπησαν εἰς πράξεις ἰδιαιτέρας κατασιχύνης καὶ ἐξευτελισμοῦ. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερον εἶναι ἔνοχος ὁ Πιλάτος, ὅστις ἐν γνώσει τῆς ἀθωότητος τοῦ Ἰησοῦ, ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν, ἐνῶ εἰς τὴν ἐξουσίαν του ἦτο νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἔνοχοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἵτινες τὸν κατεδικασαν στηριχθέντες ἐπὶ κατηγοριῶν ψευδομαρτύρων, καθὼς καὶ ὁ Ἰούδας, ὅστις τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ πάθους ἐβοήθησε τοὺς ἀρχιερεῖς εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἀνοσιουργήματος. Ὅλοι αὐτοὶ εἶναι οἱ σταυρώσαντες τὸν Ἅγιον Ἰησοῦν, καὶ οἱ ὅποιοι ὑπέχουν ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην ὡς ἐνεργήσαντες ἐλευθέρως.

Ἄλλ' ἄρα γε εὐρόντες τοὺς ἀνωτέρω ἐνόχους, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, συνελάβομεν τὸν πρωταίτιον τοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ δράματος; Ἡ ἔρευνα θὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ βαθύτερον αἷτιον, διὰ τὸ ὅποιον καὶ μόνον, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐπέτρεψεν ὁ Θεὸς νὰ βάλουν χεῖρα οἱ ἀνωτέρω κατὰ τοῦ ἐνσαρκωθέντος Υἱοῦ Του, τὸν Ὅποιον οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγγίσῃ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἐπουρανοῦ Πατρός Του. Ἰδοὺ ποῖον τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ὡς αἰτίαν τοῦ Θείου δράματος, μᾶς ἀναφέρει: «πάντες ἡμεῖς ἐπλα-

νήθημεν ὡς πρόβατα... οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται... Αὐτὸς ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἔταλαιπωρήθη διὰ τὸς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» ('Ησ. νγ', (νβ'),) «...ὁ Θεὸς συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἐτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ἀπέθανε ὑπὲρ ἡμῶν» (Ρωμ. ε', 8). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ μόνον χωρίων, σαφῶς ἐμφαίνεται, ὅτι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἦτο ἡ ἁμαρτία, πρὸς ἐξάλειψιν τῆς ὁποίας καὶ ἀπαλλαγὴν μας ἀπὸ τὴν ἐκ ταύτης ἐνοχὴν μας, ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπέιρῳ ἀγάπῃ Του ἀπέστειλε τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα. «Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον...» ('Ιωάν. γ', 16). Ἄλλ' ἀφοῦ ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ αἰτία τοῦ Θείου δράματος, ἦτο δὲ ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Θεοῦ ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα : Διατί εἶναι ἐνοχοὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ οἱ αὐτουργοὶ τοῦ δράματος Ἰουδαῖοι, Πιλάτος κλπ. ; Καὶ ἀπαντῶμεν : Ὁ Θεὸς ἐγνώριζεν πῶς θὰ ἐξειλίσσοντο τὰ γεγονότα, οἱ ἄνθρωποι ὅμως ὄχι. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ ἦτο νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸν Πατέρα καὶ τὸ θέλημα Αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον θέλημα ἦτο ἡ Σωτηρία καὶ ἡ Λύτρωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ Χριστὸς διεκήρυξε τὴν ἀποστολὴν Του, οἱ ἄνθρωποι ὅμως τυφλωθέντες ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, ὁ ὁποῖος ἀντιστρατεύεται εἰς τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἠνόησαν τὴν ἀποστολὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ κρίναντες μὲ ἐλευθερίαν σκέψεως καὶ βουλήσεως, τὴν ὁποίαν ἐδωρήσατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς κατὰ τὴν δημιουργίαν, καὶ ἤτις διεστράφη διὰ τῆς παρακοῆς, ἠκολούθησαν τὴν ἀρνητικὴν θέσιν, ἣν ὁ Σατανᾶς ἔλαβεν ἐναντι τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, τὸν δὲ Χριστὸν ἐσταύρωσαν. Ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματός του ἐχρησιμοποίησεν ὡς ὄργανα τοὺς σταυρωτὰς τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες τοιοῦτοτρόπως ἀποδεικνύονται ὡς ὄργανα τυφλὰ καὶ ἐνσυνείδητα τοῦ Σατανᾶ, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἐνοχὴ τῶν ἐναντι τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ θανάτου του μᾶς ἔσωσε : Ὁ ἄνθρωπος ὡς παραβάτης τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐνοχος ἀπέναντι τῆς Θείας Δικαιοσύνης, ἐνοχος αἰωνίου καταδίκης. Ἡ ποινὴ εἶναι ὁ θάνατος, ὁ αἰώνιος ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. «Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτήσασα αὕτη θέλει ἀποθάνῃ» : Ἄλλ' εἰς τὴν ποινὴν ταύτην ὑποκείμεθα πάντες οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου «Πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. γ', 23), καὶ ἐὰν ἤθελεν ἡ Θεία Δικαιοσύνη νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ποινὴν ταύτην τότε ἀσφαλῶς οὐδεὶς θὰ ἐσώζετο. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπέιρῳ ἀγάπῃ του ἐπενόησεν ἓν σχέδιον σωτηρίας, κατὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἡ Θεία Δικαιοσύνη ἰκανοποιήθη καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλάσσεται τῆς ἐνοχῆς καὶ τῶν βαρυτάτων συνειπειῶν.

Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ ; Διὰ τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐξιλαστηρίου θανάτου Του. Ἀπὸ τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ ἀκτινοβολεῖ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγάπη του, ἀλλὰ καὶ ἡ δόξα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐσκέφθη νὰ συγκεφαλαιώσῃ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῷ προσώπῳ ἑνός, ὅστις εἶναι ἡ Προσωπικότης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ εὐρίσκει ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τὴν λύσιν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὶ νὰ κάμῃ τὸν ἀνθρώπον, ὅστις ἡμάρτησε, νὰ μὴ τὸν τιμωρήσῃ ; Ἀλλὰ τότε παραβαίνει τὸν χαρακτῆρα Του, διότι εἶχεν ὀρίσει κυρώσεις. Ἀλλὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ ; Τότε οὐδεὶς θὰ ἐσώζετο. Δι' ὃ ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐφεῦρε τὸ γεγονός τοῦ Σταυροῦ. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ὡς Ἀντιπροσώπου, τιμωρεῖται ἡ ἁμαρτία ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ κεντρικὴ βᾶσις τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ Σταυτοῦ Ἀντικατάστασις τῆς ἁμαρτωλῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνας ἀνθρώπος πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κινδυνεύει νὰ πνιγῇ. Ἐνας ἄλλος ρίπτεται νὰ τὸν σώσῃ καὶ ἐκεῖ ὁ ἥρωὸς ὁ ἐλευθερωτῆς δοκιμάζει ὅλας τὰς συνθήκας τοῦ περιβάλλοντος, ὅπου εὐρίσκειται ὁ πνιγμένος, δηλ. τὸ ψῦχος, τὴν ὑγρασίαν, τὸν κίνδυνον κλπ. Οὕτω καὶ ἐδῶ ὁ Χριστός, ἐλθὼν ἵνα μᾶς σώσῃ, ρίπτεται ὡς εἰς Ὠκεανόν, ὅστις εἶναι τὰ παθήματα καὶ ὁ Σταυρός, ὅπου δέχεται τὴν κρίσιν τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ καὶ γίνεται ἡ ὑποκατάστασις καὶ δέχεται τὸν θάνατον διὰ λογαριασμόν μας. Τὸ κρῦο καὶ ἡ ὑγρασία εἶναι τὰ παθήματα, ἅτινα ὑπέστη ὁ Σωτῆρ μας.

Ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι, ὅτι τὰ παθήματα ταῦτα τοῦ Χριστοῦ τὰ προεῖπον λεπτομερῶς οἱ προφῆται, ἑκατοντάδες ἔτη πρὸ τοῦ Χριστοῦ ζήσαντες. Οὗτοι προεφῆτευσαν ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀδίκου μίσους ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, θὰ προδοθῇ ὑπὸ οἰκείου του προσώπου, θὰ πωληθῇ ἀντὶ 30 ἀργυρίων (Ζαχ. 470 π.Χ.). Οἱ φίλοι του θὰ τὸν ἐγκαταλείψουν. Θὰ ὑποστῇ ἐξευτελισμούς καὶ παθήματα, ὡς ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων, θὰ τὸν ραπίσουν, θὰ τὸν ἐμπτύσουν, θὰ τρυπήσουν τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς του, θὰ σταυρωθῇ μεταξύ δύο κακούργων, θὰ τὸν περιστοιχίσουν οἱ ἐχθροὶ του, θὰ τὸν χλευάσουν, θὰ διαμοιρασθῶν τὰ ἐνδύματά του ρίπτοντες κλῆρον, θὰ ποτισθῇ μὲ ὄξος καὶ χολήν, θ' ἀφήσῃ κραυγὴν σπαρακτικὴν διὰ τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐγκατάλειψιν (Δαυὶδ 1050 π.Χ.) καὶ θ' ἀποθάνῃ. Ὁ θάνατός του ὅμως θὰ εἶναι ἀπολυτρωτικός, διότι θὰ ἀποθάνῃ βασιτάζων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, θ' ἀναστηθῇ ἐκ νεκρῶν καὶ θὰ γίνῃ μεσίτης Νέας Διαθήκης, κατὰ τὴν ὁποίαν παρέχεται ἄφεσις ἁμαρτιῶν καὶ ἐκχυσις Πνεύματος Ἁγίου (Ἰωὴλ 800 π.Χ.).

Ὁ Χριστὸς λοιπὸν εἶναι ὁ ἐκουσίως ἀναλαβὼν διὰ τῆς θυσίας του νὰ διακανονίσῃ τὴν μεταξύ ἡμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ ἐκκρεμότητα τῆς

ἀμαρτίας. Ὁ Χριστὸς ἔγινεν ὁ Ἐναντιοκαταστάτης μας. Ἀπὸ τὴν ἀντικατάστασιν ταύτην ἀκτινοβολεῖ ἡ ἀπειρος ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὅστις διὰ ταύτην ἔλεγεν ὅτι «μειζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάν. ιε, 13). Ἄλλ' ἀκτινοβολεῖ ἐπίσης καὶ ἡ ὑπερτάτη ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ ὁποία εἶναι προωρισμένη νὰ εὕρῃ τὸν Θεὸν κοινωνῶν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ αἰωνιότητι καὶ νὰ εὕρῃ ἐν Αὐτῷ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ματαίως ζητεῖ ν' ἀπολαύσῃ ἐδῶ, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς δημιουργηθείσας σημερινάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς αὔριον, κρίσιμους συνθήκας. Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς μετράται μόνον μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντιλύτρου. Ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ ὄν, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ὁποίου τὸν Ἰῶν Του ἐθυσίασεν, ἐνῶ διεκήρυξε περὶ τῆς ἀθανάτου καὶ ἀνεκτιμήτου ἀξίας τῆς ψυχῆς ὅτι «τὶ ὠφελήσῃ ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ».

Τὴν σοφίαν ταύτην ἰδιαιτέρως διασαλπίζει ὁ Παῦλος ἐν Α' Κορ. α', 17 - 31, ὅπου ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θείας ταύτης Προσωπικότητος, ἣτις κατέβη ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν ἀνώτερον καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ τὴν λυτρωτικὴν ἀγάπην τοῦ Πατρὸς, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου καλοῦνται ὅλοι, πᾶν ὄν μετέχον πνοῆς ἀπὸ Θεοῦ, μὲ προορισμὸν νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεόν, νὰ πιστεύσῃ καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πιστοὺς. Αὐτὸ εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον κηρύττει ὁ ἀπ. Παῦλος ὡς «Χριστοῦ Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν». Ἡ σοφία αὕτη, ἡ ὁποία ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, εἶναι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων μωρία, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ συστήματα καὶ ἀνθρωπίνους σκέψεις, αἱ ὁποῖαι κατ' αὐτοὺς εἶναι σοφία. «Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί» (Α' Κορ. α', 25). Τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τὴν αἰώνιον. Τοῦτο δὲ εἶναι ἱστορικὸν γεγονός, μὲ βάσιν τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ «...δὲ ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α' Κορ. α', 30), δηλ. ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ σοφία, ἡ ὁποία μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς τὸν Θεόν διὰ νὰ λάβωμεν τὴν δωρεάν παρεχομένην σωτηρίαν, ἡ ὁποία μᾶς δικαιώνει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ μόνη δύναμις τῆς σωτηρίας, ὡς καὶ ἡ μόνη δύναμις διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀσθενείαν μας, ἵνα σταυρώσωμεν τὴν σάρκα καὶ τὰ πάθη τῆς. Ἐν αὐτῷ μόνον θὰ γίνωμεν Ἅγιοι. Καὶ εἶναι τέλος ἡ ἀπολύτρωσις μας ἡ αἰωνία.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποίησεν ὁ Ἐναντιοκαταστάτης μας Ἰησοῦς, ὅστις ἀφοῦ ἐφώνησεν ἐπὶ τοῦ Σταυ-

ροῦ («Τετέλεσται»), παρέδωκε τὸ πνεῦμα του ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὡς ἐπὶ ἄρματος θριαμβευτικοῦ εἰς τὸν Πατέρα Του. Ὁ Θεὸς τὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν καὶ τὸν ἀνύψωσε διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ ἐπῆλθε πλήρης ἡ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων συμφιλίωσις, καὶ ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ εἴμεθα δοξασμένοι καὶ ὑψωμένοι εἰς τὸν ὑπερβατικὸν κόσμον. Καὶ καλοῦνται αἱ ψυχὰι αἱ μένουσαι ἔξω τοῦ Χριστοῦ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν δρόμον, ὅστις εἶναι ἐλεύθερος διὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸν τελικὸν σταθμὸν τῆς ἐνδόξου αἰωνιότητος, ὅπου ὁ Ἄντικαταστάτης Λυτρωτῆς μας ἀνυψώθη καὶ ἀναμένει τοὺς ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε, οὓς ἐλύτρωσε καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν μεσιτεύει ἐν οὐρανοῖς. Ἴδου λοιπόν, ἀγαπητέ μου, ποία ἡ αἰτία τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἁμαρτία ἡ ἰδική σου, ἡ ἰδική μου καὶ ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τὴν ὁποίαν διὰ νὰ ἀποπλύνῃ καὶ μᾶς ἀπαλλάξῃ τῶν φοβερῶν συνεπειῶν ἀνέβη εἰς τὸν Γολγοθᾶ. Μὴ λησμονῆς ποτὲ τὴν σωτήριον ταύτην θυσίαν τοῦ Χριστοῦ. Στρέψε τὸ βλέμμα σου πρὸς αὐτὸν καὶ εὐχαρίστησέ τον λέγων «μὲ ἠγάπησες Κύριε καὶ παρέδωκες ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐπλήρωσες τὸ χρέος μου, ἐβάστασες τὰς ἁμαρτίας μου ἐν τῷ σώματί σου ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀνάλαβες τὴν θέσιν μου, ἔγινες ὁ Ἄντικαταστάτης μου, ἐδέχθης τὴν τιμωρίαν καὶ ἀπήλλαξες ἐμὲ τῆς αἰωνίου τιμωρίας. Ἐγεύθης θάνατον ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ μὲ ἔσωσες ἀπὸ τοῦ αἰωνίου θανάτου. Μὲ ἐτακτοποίησες πλήρως μὲ τὸν Θεόν, μὲ ἔκαμες τέκνον τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν, μὲ ἀνεγέννησες διὰ τοῦ Πνεύματος σου καὶ μὲ τρέφεις διὰ τῆς Θεϊκῆς Ζωῆς Σου. Ἰησοῦ μου, ὁ ὑπὲρ ἡμῶν παθὼν καὶ ἀναστάς, καὶ σώσας ἡμᾶς, ἐλθέ καὶ τώρα ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐν τῇ δυνάμει Σου σώσον καὶ ἀνάστησον τὸ γένος ἡμῶν, καὶ μὲ τὴν συναίσθησιν τῆς ἐξ ἁμαρτιῶν πτώσεώς μας, χάρισέ μας νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ἐκ τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν καὶ κινδύνων ἀπολυτρώσεώς μας καὶ μιᾶς ἐνδόξου καὶ ἀναφαιρέτου παγκοσμίου εἰρήνης».

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα, ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

“ΚΟΧΛΟΣ Η ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΝ ΠΡΟΑΓΓΟΥΣΑ,,

**ΑΙ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΙ ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΥΜΝΟΥ
ΣΥΝΕΧΙΣΙΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΩΝ ΑΙΩΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΜΑΧΟΝ
ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΑΝ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ**

Ἡ ἱστορικὴ ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου

Χαῖρε κεχαριτωμένη! Κατάπληκτος ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἀπὸ τὴν ὠραιότητα τῆς παρθενίας τῆς καὶ τὸ ὑπέρολμπρον τῆς ἀγγελίας τῆς δὲν εὔρισκε τὰ κατάλληλα λόγια γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τὴν ἀχραντὴ κόρη τῆς πτωχῆς Ναζαρέτ, προκειμένου νὰ ἐξαγγεῖλῃ εἰς αὐτὴν τὴν θείαν εὐδοκίαν. Ἐν ἀπορίᾳ καὶ ἐκστάσει ἀντίκρουσε τὴν μορφήν τῆς καὶ τὰ χεῖλη του τρέμοντα ἀπὸ συγκίνησιν ἐψιθύρισαν τὸν ἀπλὸν χαιρετισμὸν «χαῖρε κεχαριτωμένη».

Ἐποχὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἡ ἐποχὴ αὐτὴν τὴν ὁποῖαν διανύομεν ἔστω καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς καὶ ἡ ὁποῖα μᾶς ὀδηγεῖ πρὸς τὸν τόπον τοῦ μεγάλου δράματος τῆς θεικῆς θυσίας καὶ τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Λυτρωτοῦ Κυρίου. Αὐτὸς ὁ συγκινητικὸς χαιρετισμὸς τοῦ ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν ἀνύμφευτὴ νύμφη, ὑψώνεται ἀπὸ ἐβδομάδων τώρα ἀπὸ κάθε χριστιανικὸ στόμα καὶ ἐνώνεται εἰς τὸν ὠραιότερο καὶ συνθετικώτερο ὕμνον πρὸς τὴν Παναγία καὶ εἰς τὸν ὑποβλητικώτερο εὐχαριστήριον αἶνον πρὸς τὴν ὑπέρολμπρον Στρατηγόν, τὴν Θεοτόκον, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς μεγάλης πόλεως τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν, τὸ Βυζάντιον, στρέφεται καὶ πάλιν τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἡ ὀρθόδοξὴ χριστιανικὴ σκέψις καὶ ἡ ψυχὴ ἡ χριστιανικὴ ζῆ σὲ μιὰ διαρκῆ ἐκστασι. Νοσταλγοὶ τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ξαναγυρίζομε βιαστικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς. Μιὰ ἱστορία πού εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ψαλλομένην ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου καὶ μὲ τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Μυσταγωγία πραγματικὴ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου καθὼς τὴν παρακολουθοῦμε εὐλαβικὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, δημιουργεῖ ἀτμόσφαιραν γεμάτην ἀπὸ συγκίνησιν. Εἰκοσιτέσσερες στροφὲς ποὺ ἐψάλλοντο ὀλόκληροι ἄλλοτε καὶ ψάλλονται σήμερον μόνον τὰ προοίμια τῶν, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον διαβάζεται «ψαλτικὰ». Κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας τῶν Βλαχερνῶν μὲ τοὺς ἴσκιους τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ μὲ τὸ θαῦμα τῆς κατατροπώσεως τῶν Ἀβάρων, ἀπὸ τὴν ὑπέρολμπρον σύμμαχον στρατηγόν, τὴν ἀειπάρθενον Μητέρα τοῦ Θεοῦ, τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν συρρέουν περὶ τὰ ἐξῆ-

μερώματα και παρακολουθοῦν ὄρθιοι τὸν ὄρθρο και τὴν ἀνάγνωσι τῶν χαιρετισμῶν. Αἱ ἀναγιγνωσκόμενες αὐτὲς στροφὲς ἀποτελοῦν ὅλες ἐγκώμιο πρὸς τὴν Θεοτόκο. "Ἄλλες ἐξυμνοῦν τὸν Εὐαγγελισμό τῆς πανάχραντης κόρης, ἄλλες ἐξιστοροῦν τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ και τὴν προσκύνησι τῶν μάγων, μιὰ ἀπὸ τὰς «στάσεις» των καταδεικνύει τὴν ἀνακαίνισι τῆς κτίσεως ἀπὸ τὴν θεία ἐνανθρώπησι, καθὼς και τὴν κατάπληξι τῶν ἀγγέλων και τῶν σοφῶν. Ὑπὸ τὸ ὄνομα «χαιρετισμοί» οἱ στροφὲς αὐτὲς ποὺ παρακολουθεῖ ὁ ὀρθόδοξος κόσμος χωρὶς νὰ κάθεται οὔτε ἐπὶ στιγμὴν, δὲν ἔπαυσαν νὰ συγκινοῦν βαθειὰ τὸν χριστιανικὸν ἑλληνισμόν ἀλλὰ και νὰ θαυμάζωνται και ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀκόμη τοὺς μὴ ὀρθοδόξους και μὴ ἑλληνας χριστιανούς. Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ ἀποτελεῖ δημιουργίαν προσιδιάζουσαν μόνον εἰς τὴν μεγαλόπνοον και ὑψιπετῆ ποίησι τῶν Βυζαντινῶν χρόνων. Δὲν ἦταν συνεπῶς τυχαῖος ὁ στιχουργὸς και ὁ ὕμνωδός των. "Ὅλες οἱ ἐκδοχὲς συνηγοροῦν ὅτι ποιητὴς των ἦταν ὁ Ρωμανὸς ὁ Μελωδός. Εἶχε ἐπιβληθῆ ἡ μυσταγωγία αὐτὴ ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Φῶτιο, ἦταν δὲ συνδεδεμένη με τὴν στάσιν τοῦ Νίκα και βραδύτερον ἀπὸ τὸν Πατριάρχην ἀντιβασιλέα Σέργιον εἰς τὸν ἱστορικὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Μέσα εἰς τὸν χώρον τοῦ παλατίου τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἐκεῖ εἰς τὸ τέρμα τοῦ Κερατείου Κόλπου παρὰ τὸ Ἄϊβαν Σερσί, ποὺ ἦταν ἡ προσφιλέστερη κατοικία τοῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἦταν χτισμένος ὁ ναὸς τῆς Παναγίας, διακοσμημένος ὅσον κανεὶς ἄλλος ναὸς τῆς τότε βυζαντινῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ. Πρῶτοι κτήτορες ἀναφέρονται ὁ αὐτοκράτωρ Μαρκιανὸς και ἡ Αὐγούστα Πουλχερία. Κατὰ μίαν ἄλλην ἐκδοχὴν κτήτωρ τῆς ἐκκλησίας τῶν Βλαχερνῶν ὑπῆρξεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός. Στὴν ἐκκλησία αὐτὴ ποὺ διακονῆται ὡς σήμερα ἱερὸ προσκύνημα μιᾶς ἀκατάλυτης βυζαντινῆς ἐποχῆς και ἑνὸς χριστιανικοῦ λαοῦ με ἀκατάλυτη τὴν ψυχὴ του, φυλάσσεται ἡ Ἐσθῆς τῆς Θεοτόκου, ἡ Τιμία Ζώνη και ἡ ἀχειροποίητος εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ —τὸ «Ἅγιον Μανδῆλιον»—ποὺ ἐκόμισε ἀπὸ τὴν Ἐδεσσαν τῆς Ἀνατολῆς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Ρωμανός.

* * *

Αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου προσήρχοντο διὰ προσκύνημα τῆς Παναγίας στὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν τὴν τρίτην ἑβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τὴν ἑβδομάδα τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Σταματοῦσαν στὸ ἅγισμα τοῦ ναοῦ—τὸ Λοῦμα—ἐλούοντο εἰς αὐτὸ και εἰσήρχοντο κατόπιν διὰ προσκύνημα. Ἱστορικὴ κατέστη ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας με τὴν παλαιοτάτην εἰκόνα τῆς δεομένης Θεοτόκου. Ὁραιοτέρα και οὐράνια ἡ εἰκόνα αὐτὴ και γύρω της, μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἀναδίνει τὸ ἄρωμα ἑνὸς καιομένου θυμιά-

ματος, ἀπλώνεται ὡσάν μυστηριακὴ δέησις ὁ αἶνος πρὸς τὴν ὑπέρμαχον Στρατηγόν, τὴν Θεομήτορα:

Κόχλος ἢ τὸν θεῖον μαργαρίτην
προαγαγοῦσα χαῖρε πανθαύμαστε,
πάντων πρὸς Θεὸν καταλλαγή
τῶν μακαριζόντων Σε, Θεοτόκε ἐκάστοτε.

Αὐτὴ ἡ εἰκόνα ἦταν ἡ «ὑπέρμαχος Στρατηγός», τῆς ὁποίας ἐπεκαλοῦντο τὴν βοήθεια κάθε φορά πού ἐκινδύνευσε ἡ βασιλεὺς τῶν πόλεων. Καὶ ὅταν διέτρεξε τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων μὲ τὴν ἀπηλουμένην εἰσβολὴν τῶν Ἀβάρων ὑπὸ τοῦ Χαγάνου, τὴν ἐποχὴν πού ὁ γενναῖος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος εὐρίσκετο μακρὰ σὲ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Χοσρόην, ὀλόκληρον τὸ ἐκκλησίασμα καὶ ὁ λαὸς ὀλόκληρος τοῦ Βυζαντίου ἐδεήθη καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τῆς ὑπερμάχου Θεοτόκου. Καὶ μὲ τὸν Πατριάρχην Σέργιον ἐπὶ κεφαλῆς, ἀναπληροῦντα τὸν ἐκστρατεία αὐτοκράτορα, τὸ ἐκκλησίασμα ἐλιτάνεψε τὴν ἱστορικὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα γύρω ἀπὸ τὰ κάστρα τοῦ παλατίου τῶν Βλαχερνῶν. Ἡ ὑπέρμαχος Στρατηγός ἐθαυματούργησε καὶ πάλιν. Ἄγρια θύελλα κατέστρεψε τὰ πλοῖα τοῦ ἐχθροῦ τὰ παρατεταγμένα εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον καὶ ἀντικρῦζοντες ἀπὸ τὴν θάλασσαν οἱ ἐχθροὶ τὴν λιτανεῖαν ἐπτοήθησαν καὶ κατησχυμένοι καὶ ἀποδεκατισμένοι ἐτράπησαν πανικόβλητοι εἰς φυγὴν. Ἡ πόλις τῆς Παμβασιλείας ἐσώθη. Τότε κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐκδοχὴν συνετάγη καὶ ἐψάλλε μέσα εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς δεομένης Θεοτόκου, ὁ εὐχαριστήριος καὶ νικητήριος ὕμνος πρὸς τὴν ὑπέρμαχον Στρατηγόν.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια.

* *

Ὁ περικαλλὴς ἱστορικὸς αὐτὸς ναὸς στὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἀντιμετώπισε πυρκαϊές, καταστροφές καὶ βεβηλώσεις ὅπως ἡ τελευταία πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν. Τὸ θαυματοργὸν ὅμως ἁγίασμα, τὸ «λοῦμα» τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων διεσώθηκε καθὼς καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα πού ἐδημιούργησε ἡ περιλαμπρὸς εἰκόνα τῆς δεομένης Θεοτόκου. Ὁ ἐλληνικὸς ὀρθόδοξος κόσμος, ὅσος ἀπέμεινε στὸ παλὸ Βυζάντιο, ξαναζεῖ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τὴν ἱστορία καὶ τὴν θαυματοργὸ πνοὴ τῆς Παναγίας του. Ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρη ἡ ὀρθόδοξη ἐλληνικὴ φυλὴ ἀναπνέει τὴν πνοὴ αὐτὴν, γιατί ἡ συμπαράστασις τῆς ἀειπαρθένου Θεοτόκου ἦταν συνυφασμένη ὅχι μόνον μὲ τὴν θρησκευτικὴν χριστιανικὴ τῆς ζωῆ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐθνικὴ ἐλληνικὴ αἰωνιότητα.

Τὸ Βυζάντιο τὴν ἐποχὴν αὐτὴ παίρνει μιὰ θέσι σὲ κάθε ὀρθόδοξη ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ γίνεται ἓνας κόσμος, ποὺ τὸν αἰσθανόμεθα βαθεῖα νὰ μᾶς κρατεῖ σὲ μιὰ θεία καὶ ὑποβλητικὴ ἔκστασι. Ὁ πρωτοστάτης ἄγγελος, ποὺ ἐπέμφθη «οὐρανόθεν» γιὰ νὰ κομίσῃ τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ἀνθρωπίνης λυτρώσεως διὰ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἀπλώνει τὰ πτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ αὐτὴν πρωτεύουσα τῆς Βυζαντινῆς παλαιᾶς αὐτοκρατορίας. Ζωντανεύουν οἱ θρῦλοι μὲ τὸ ἄκουσμα τοῦ «χαῖρε» κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν καὶ αἱ παραδόσεις γίνονται φευγαλέα φωτεινὰ ὄραματα. Μαζὶ μὲ τὸν κόσμον τὸν χριστιανικόν, ποὺ διατηρεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Βυζαντίου ζῆ συνοδοιπόρος εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἡ ἀνύμφευτη νύμφη. Ἡ Παναγία δὲν ἐγκατέλειψε ποτὲ τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ στάθηκε πάντοτε ἡ προστάτρια καὶ ἡ ὑπέρμαχος σύμμαχος καὶ στρατηγὸς τῆς. Τὸ λεπτὸ ἄρωμα ποὺ πλημμυρίζει τὴν ἀτμόσφαιρά τῆς τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ποὺ ἐπανηγυρίσαμεν τὴν ἑορτὴν του καὶ τῆς προετοιμασίας πρὸς τὸ θεῖο δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι αὐτὴ ἡ πνοὴ τῆς ἀχραντῆς Δέσποινας. Τὸ προσκύνημα ὑπὸ τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτὴν εἰς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν καὶ αἱ σημερινὲς μυσταγωγικὲς ἀκολουθίαι τοῦ ἀκαθίστου Ὑμνου, εἰς μίαν τῶν ὁποίων προεξάρχει ἐκ παραδόσεως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀποτελοῦν τὴν συνέχισιν τοῦ φόρου τιμῆς καὶ τοῦ εὐχαριστηρίου αἴνου πρὸς τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγὸν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, τὴν Παρθένον Θεοτόκον.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ ὄγδος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», «Ἡ ἀγωνία ἐνὸς Ἱερέως» τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Νικολοδήμου Γκατζιροῦλη, ὅστις τόμος καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. Ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεῖα Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα.

(Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

127. Δύναται ὁ ἱερεὺς νὰ τελέσῃ ἰδιωτικὴν Προηγιασμένην λειτουργίαν; Ἄν ναί, εἰς ποῖον σημεῖον τῆς λειτουργίας θὰ μνημονεύσῃ τὰ ὀνόματα, διότι ἡ ἐκτενὴς διακόπτεται εἰς τὸ «ὕπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν» (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Π. Δασκαλοθανάση).

Γιὰ νὰ ἀπαντήσωμεν στὴν ἐρώτησι αὐτὴ πρέπει συγχρόνως νὰ διευκρινίσωμε δύο σημεῖα, πού θίγονται ἀπὸ τὸν ἐρωτῶντα. Τὸ πρῶτο ἀφορᾷ στὸν ἰδιαιτέρου χαρακτήρα τῆς Προηγιασμένης καὶ τὸ δεύτερο στὴν ἐκτενῆ, πού λέγεται μετὰ τὸ «Κατευθυνθήτω».

Ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, εἶναι γνωστό, ὅτι μόνο καταχρηστικά καὶ μὲ τὴν εὐρυτέρα ἔννοια τῆς λέξεως μπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ «λειτουργία». Καὶ τοῦτο, γιατί δὲν γίνεται κατ' αὐτὴν εὐχαριστιακὴ προσφορά, ἑσθία, ὅπως στίς δύο ἄλλες λειτουργίες, ἀλλὰ προηγιασμένα δῶρα παρατίθενται κατὰ τίς ἡμέρας τῶν νηστειῶν περὶ τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ, πού ἔχει καταλλήλως διασκευασθῆ, πρὸς κοινωνίαν τῶν πιστῶν, πού καθ' ὅλη τὴν ἡμέρα παραμένουν νήστευσι. Κατὰ τίς ἡμέρας αὐτὲς δὲν ἐπιτρέπεται, λόγῳ τοῦ πενθίμου χαρακτήρος των, ἡ τέλεσις λειτουργίας, πού ἔχει ἐκ τῆς φύσεώς της πασχάλιο καὶ πανηγυρικὸν χαρακτήρα. Νηστεία καὶ λειτουργία εἶναι δύο πράγματα ἀσυμβίβαστα. Ἡ δευτέρα καταλύει τὴν πρώτη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ κατὰ τὴν παλαισιότητα πρᾶξι τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ἰσχύει μέχρι σήμερα, καθ' ὅλες τῆς ἡμέρες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἐκτὸς Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις λειτουργίας. Αὐτὸ ἐπιτάσσουν καὶ ὁ μθ' κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου («οὐ δεῖ ἐν τῇ Τεσσαρακοστῇ ἄρτον προσφέρειν, εἰ μὴ ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ μόνον») καὶ ὁ να' τῆς ἰδίας συνόδου, πού ἀπαγορεύει τὸν ἑορτασμὸ τῶν «γενεθλίων» τῶν μαρτύρων κατὰ τίς ἡμέρας αὐτὲς, ἐπειδὴ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων εἶχε ἑορταστικὸν χαρακτήρα καὶ ἦτο συνδυασμένη μὲ τὴν προσφορὰ τῆς θείας εὐχαριστίας πρὸς τιμὴν αὐτῶν. «οὐ δεῖ ἐν τῇ

Τεσσαρακοστῆ μαρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ τῶν ἀγίων μαρτύρων μνήμας ποιεῖν ἐν τοῖς Σάββασι καὶ ταῖς Κυριακαῖς). Ἐπειδὴ ὅμως οἱ πιστοὶ ἦσαν συνηθισμένοι νὰ κοινωνοῦν τακτικὰ καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἱερὰ περίοδο τῶν νηστειῶν ἐπιθυμοῦσαν νὰ μετέχουν συχνότερα τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν μυστηρίων καὶ δὲν ἤρκοῦντο μόνον στὴν κατὰ τὸ Σάββατο καὶ τὴν Κυριακὴ κοινωνία, ἐκρατοῦντο κατὰ τὶς λειτουργίες τῶν ἡμερῶν αὐτῶν καθηγιασμένα δῶρα γιὰ τὴν κοινωνία ἐξ αὐτῶν τῶν πιστῶν καὶ κατὰ τὰς ἐνδιαμέσους ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ὅπως ὀρίζει καὶ ὁ νβ' κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῃ συνόδου («ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς Σαββάτου καὶ Κυριακῆς καὶ τῆς ἀγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία»). Ἡ σημερινὴ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἐξελιγμένη μορφή τῆς παραθέσεως αὐτῆς πρὸς κοινωνίαν τῶν προηγιασμένων δώρων, ποὺ κατ' ἀρχὰς ἐγένετο κατὰ ἀπλούστατο τρόπο. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν δὲν τελεῖται λειτουργία κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτές, δὲν γίνεται καὶ προσφορὰ οὔτε ὑπὲρ τῶν ζώντων, οὔτε ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων πιστῶν. Εἶναι χαρακτηριστικὲς οἱ διατάξεις τῶν διαφόρων μοναχικῶν Τυπικῶν προκειμένου περὶ τῶν προσφορῶν τῆς θείας εὐχαριστίας, τῶν μνημοσύνων, ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ποὺ ἀπέθαναν κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς, τῶν ὁποίων ἡ παννυχία καὶ ἡ ἐπιμνημόσυνος λειτουργία τῶν τρίτων καὶ τῶν ἐνάτων ἐτελεῖτο τὴν πρώτη καὶ δευτέρα ἀπὸ τοῦ θανάτου των Παρασκευὴ πρὸς τὸ Σάββατο καὶ αἱ σαράντα λειτουργίαι διὰ τὴν ἀνάπαυσι τῆς ψυχῆς του ἀρχίζαν ἀπὸ τῆς νέας Κυριακῆς», δηλαδὴ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ. Ἡ διάταξις αὕτη ὑπάρχει σὲ σημείωσι καὶ στὸ ἐν χρήσει Τριψῆδιο κατὰ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς Τεσσαρακοστῆς, τὴν Καθαρὰ Δευτέρα. Σ' αὐτὸ τὸ θέμα θὰ ἐπανέλθωμε, ὅταν ἀπαντήσωμεν στὴν περὶ τῶν μνημοσύνων κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς ἐρώτησι, τὴν ὁποία μᾶς ἔχουν ὑποβάλει πολλοὶ ἱερεῖς. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν κατὰ τὰς νηστησίμους ἡμέρας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς δὲν γίνεται προσφορὰ ὑπὲρ τῶν πιστῶν, ζώντων ἢ κεκοιμημένων, καὶ ἡ Προηγιασμένη εἶναι ἀπλῶς κοινωνία ἤδη προσφερθέντων δώρων, ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ φερθῆ κατὰ συνείδησιν, ἔστω καὶ ἂν

αὐτὸ θὰ εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὸ στενωῶς καὶ κακῶς ἐννοούμενο οἰκονομικὸ του συμφέρον, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ στοὺς πιστοὺς ποὺ ἀγνοοῦν, ὅτι μόνον κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς μποροῦν νὰ τελέσουν, ἐὰν τὸ ἐπιθυμοῦν, λειτουργία καὶ ὄχι κατὰ τὶς ἄλλες ἡμέρες τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὶς ὁποῖες, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐξηγήσαμε, ἀπαγορεύεται ἡ τελεσίς της, καὶ ὅτι ἡ Προηγιασμένη εἶναι κοινωνία, στὴν ὁποία τοὺς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία νὰ προσέλθουν, καὶ ὄχι προσφορά - θυσία.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερο σημεῖο, τὴν μνημόνευσι δηλαδὴ τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν ἐκτενῆ τῆς Προηγιασμένης, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμε τί ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ ἡ λειτουργικὴ παράδοσις τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς ἀκολουθίας. Ἐν πρώτοις ἡ μεγάλη ἐκτενής, ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ «Κατευθυνθήτω», δὲν εἶναι ἐκτενής τῆς Προηγιασμένης, ἀλλὰ τοῦ ἑσπερινοῦ, στὸν ὁποῖον συνάπτεται ἡ παράθεσις τῶν προηγιασμένων. Εἰδικὰ δὲ αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δευτέρα εὐχὴ ὑπὲρ τῶν πιστῶν, στὴν ὁποία καὶ γίνεται εἰδικὴ μνεία καὶ δέησις, ὅπως καταξιωθοῦν οἱ πιστοὶ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν «βασιλέα τῆς δόξης», τοῦ ὁποίου τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα πρόκειται ἐντὸς ὀλίγου νὰ προτεθοῦν στὴν τράπεζα, καὶ ὅπως ἀξιωθοῦν ἀκατακρίτως νὰ κοινωνήσουν τῶν θείων μυστηρίων. Ἡ ἐκτενής δὲ τοῦ ἑσπερινοῦ, καθὼς γνωρίζομε, εἶναι ἡ συνήθης μεγάλη ἐκτενής, στὴν ὁποία ὑπάρχουν δεήσεις ὑπὲρ ὅλων τῶν τάξεων τῶν πιστῶν καὶ στὴν ὁποία παρεμβάλλεται καὶ μνημόνευσις ὀνομάτων ζώντων καὶ τεθνεόντων. Προκειμένου δὲ περὶ αὐτῆς τὰ χειρόγραφα ἢ παραθέτουν ὅλες τὶς αἰτήσεις ἢ καὶ τὶς παραλείπουν, ἐπειδὴ ἦσαν ἀπὸ στήθους γνωστὲς στοὺς ἱερεῖς. Πολλὰ ἐξ ἄλλου χειρόγραφα τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων, ὅσα δὲν παραλείπουν ὡς γνωστὰ τὰ ἐπὶ μέρος αἰτήματα, προσθέτουν δεήσεις ὑπὲρ τῶν βασιλέων (Παρισίων 324, Βυζαντ. Μουσείου 4, Ἐθνικῆς Ἀθηνῶν 662 καὶ 713), «ὕπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος» (Ἐθνικῆς Ἀθηνῶν 662 καὶ 713) «ὕπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πάντων τῶν κοπιώντων» (Ἐθν. Ἀθηνῶν 713), «ὕπὲρ πάντων τῶν διακονούντων» (Βυζ. Μουσείου 5, Ἀθηνῶν 662 καὶ 713), «ὕπὲρ τῶν προκεκοιμημένων πατέρων...» (Ἀθηνῶν 713) ἢ ρητῶς γενικῶς ἀναφέρον-

ται στὰ αἰτήματα τῆς συνήθους ἐκτενοῦς («εἶτα λέγει ὁ ἱερεὺς τὰς αἰτήσεις τῆς ἐκτενῆς» Παρισίων 385 καὶ Ἀθηνῶν 3097, «Ὁ ἱερεὺς· Εἴπωμεν... καὶ τὰς λοιπὰς ἱεσσίας, μνημονεύων τῶν συνήθων» (Ἀθηνῶν 769), «εἶτα ἡ ἐκτενῆς· Εἴπωμεν πάντες καὶ τὰ λοιπὰ συνήθως») (Παρισίων 326) ἢ τέλος «καὶ μνημονεύει ὁ ἱερεὺς καὶ ὑπὲρ τοῦ παρεστῶτος λαοῦ» (Παρισίων 324). Εἶναι ὅμως ἀλήθεια, ὅτι σὲ πολλὰς παλαιὰς καὶ νεώτερες ἐκδόσεις ἡ ἐκτενῆς τῆς Προηγιασμένης διακόπτεται μετὰ τὴν αἴτησι ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, σὲ μερικὰς δὲ προστίθεται, ὅτι τοῦτο γίνεται «κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου». Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ μιὰ μερικὴ ἀφαρμογὴ καὶ στὴν Προηγιασμένη καὶ ἐπέκτασι καὶ πρὸς αὐτὴν τῆς νεωτέρας τάσεως, πού ἐπεκράτησε καὶ στὶς ἄλλες λειτουργίες, νὰ παραλείπεται δηλαδὴ ἡ ἐκτενῆς. Ἄν, ὅπως σημειώσαμε καὶ ἄλλοτε, κακῶς ἐπεκράτησε νὰ γίνεται ἡ παράλειψι αὐτῆ τῆς ἐκτενοῦς στὶς ἄλλες λειτουργίες, εἶναι ἀδικαιολόγητος στὴν περίπτωσι τῆς Προηγιασμένης, ἀφοῦ ἐδῶ δὲν συντρέχουν οἱ λόγοι τῆς ἐπιβαλλομένης συντομίας, πού ἐπικαλούμεθα ἐκεῖ. Ἡ μνημόνευσις λοιπὸν ὀνομάτων μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἐκτενῆ τῆς Προηγιασμένης, ὅπως γίνεται καὶ στὶς ἄλλες ἐκτενεῖς, στὸν ἔσπερινὸ καὶ στὸν ὄρθρο.

Φ.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ :

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

**ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΛΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ**

Πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ἡ κατάκριση

Εἶναι μιὰ κοινότητα, ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας: ἂν πάη κανεὶς στὴν κόλαση, θὰ πάη ἐξ αἰτίας τῶν δικῶν του ἀμαρτιῶν. Πλάι ὅμως σ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, ποὺ ὅλοι τὴν ξέρουμε καὶ τὴν ἔχουμε καλὰ χωνεμένη, ὑπάρχει καὶ μιὰ ἄλλη, ποὺ δὲν τὴ σκεφτόμαστε ὅσο τῆς ἀξίζει. Εἶναι μιὰ ἀλήθεια φαινομενικὰ ὀξύμωρη, παράδοξη, ποὺ μοιάζει μὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν προηγούμενη: ἂν πάη κανεὶς στὴν κόλαση, θὰ πάη ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαρτωλότητος τοῦ πλησίον του. Κι' αὐτὴ ἡ δευτέρα ὅμως ἀλήθεια εἶναι ἐξ ἴσου ἀναμφισβήτητη μὲ τὴν πρώτη.

Ἡ περίπτωσή της φωτίζεται μὲ τὴν ἀποτρόπαιη μορφή τοῦ Φαρισαίου, στὴ γνωστὴ παραβολή. Ὁ Φαρισαῖος ἀποδοκιμάστηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ ὄχι γιατί ὑπῆρχαν στὴ μέση δικές του ἀμαρτίες, ἀλλὰ γιατί ὑπῆρχε στὴ μέση ἡ ἀμαρτωλότης τοῦ Τελῶνη. Αὐτὴ ποὺ ὁ «δίκαιος», ὁ «εὐσεβής» καὶ πιστὸς τηρητὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου Φαρισαῖος γύρισε, κύτταξε, ἔκρινε καὶ κατέκρινε. "Ἄν σὲ ὅλα πορεύεσαι σύμφωνα μὲ τὶς θεῖες ἐντολές, προσέχεις ὅμως καὶ σχολιάζεις μὲ πνεῦμα κατακρίσεως τὴν ἀμαρτία τοῦ πλησίον σου, γνωρίζε πὼς ἔχεις διαλέξει τὸν πιὸ σίγουρο δρόμο γιὰ νὰ πᾶς στὸ «πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ». Καμμιά ἀρετὴ σου δὲν θὰ ἀποδειχθῇ ἱκανὴ νὰ ἀντισταθμίσει αὐτὴ τὴ θανάσιμη ἐνοχὴ καὶ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ σὲ γλυτώσει ἀπὸ τὴν ἀπώλεια. Θὰ κριθῆς κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία, αὐστηρότατα ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ θὰ μείνης ἀναπολόγητος. Κλειδί ποὺ μᾶς ἀνοίγει τὸν Παράδεισο εἶναι ἡ φράση τῆς Κυριακῆς Ποσειυχῆς : «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν». Γιὰ νὰ σὲ ἐλεήσει ὁ Θεός, πρέπει νὰ τὸν προλάβης συχωρῶντας τὸν ἀδελφὸ σου. Γιὰ νὰ μὴ σὲ κρίνη ὁ Θεός, πρέπει νὰ μὴ κρίνης καὶ σὺ τὸν πλησίον σου. Ἡ Γραφή τὸ λέγει κι' ἄλλοῦ τρανότατα: «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε». Θυμήσου καὶ τὴν ἄλλη σχετικὴ παρα-

βολή, εκείνη τοῦ ἄσπλαχνου δούλου, πού μόλις ὁ ἀφέντης του τὸν ἐλέησε καὶ τοῦ χάρισε τὸ μεγάλο ποσό τῶν ταλάντων πού χρωστοῦσε, βγαίνοντας ἔπιασε ἀπὸ τὸν λαιμὸ ἓνα σύνδουλό του, δικό του χρεώστη μικροῦ ποσοῦ, καὶ τοῦ ζητοῦσε τὴν ἀπόδοσή του.

Ὁ «θρησκευτικός» ἄνθρωπος

Ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου κάνει τὰ ζωντανὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας νὰ αἰσθάνονται καὶ νὰ ἐκδηλώνουν τὴ θρησκευτικότητά τους πιὸ ἔντονα καὶ μὲ περισσότερη πληρότητα. Εἶναι περίοδος βαθειᾶς κατανύξεως, πυκνοῦ ἐκκλησιασμοῦ, νηστείας, ἀσκήσεως. Κατὰ τὴ διάρκειά της, καλούμαστε νὰ ἀθλήσουμε πιὸ ἀποδοτικὰ στὸν στίβο τῶν ἀρετῶν, νὰ αἰσθανθοῦμε πιὸ δυνατὰ τὸ γεγονός ὅτι εἴμαστε, κατὰ τὸν Ἀπόστολο, «οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ», νὰ δείξουμε στὴ ζωὴ μας φανερώτερα καὶ πιὸ ἀναμφισβήτητα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἰσότητός μας σὰν χριστιανῶν. Μὲ μιὰ λέξη, νὰ γίνουμε πιὸ «θρησκευτικοί».

Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὶς δυὸ πρῶτες Κυριακὲς τοῦ Τριωδίου, στὰ εὐαγγελικὰ τους ἀναγνώσματα, μᾶς προβάλλει ἀκριβῶς δύο τύπους «θρησκευτικῶν» ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν. Πρόκειται γιὰ τὸν Φαρισαῖο (παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου) καὶ τὸν ἀδελφὸ τοῦ Ἀσώτου (παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου). Οἱ δυὸ αὐτὲς μορφὲς εἶναι ἐκτρώματα θρησκευτικοῦ ἀνθρώπου. Ὁ πρῶτος χαλᾷ ἀνεπανόρθωτα τὴ θρησκευτικότητά του μὲ τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὴν ὑψηγορία του. Ὁ ἄλλος μὲ τὴ ζηλοτυπία του. Κι' οἱ δυὸ μὲ τὴν κατάκριση τοῦ πλησίον τους καὶ τὴν ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς αὐτόν. Εἶναι τὰ σύμβολα, οἱ ἀντιπροσωπευτικοὶ τύποι τῶν δῆθεν εὐσεβῶν, πού κάνουν πολλὰ γιὰ νὰ δείξουν ὅτι ἀνήκουν στὸν Θεό, ἀλλὰ καταπατοῦν τὴν οὐσία τῆς θρησκευτικότητος, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ψυχικὴ συντριβή.

Προβάλλοντάς μας αὐτοὺς τοὺς δυὸ ἀποκρουστικούς τύπους «θρησκευομένου» ἀνθρώπου στὰ προπύλαια τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ Ἐκκλησία θέλει νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ ἔγκαιρα καὶ μὲ εὐγλωττὴ σχηματικότητα γιὰ τὸν θανάσιμο κίνδυνο πού περι-

μένει ὅποιον ἐπιδίδεται μὲ πολλή ζέστη στὰ τῆς θρησκείας.

Ὁ κίνδυνος αὐτὸς ἔγκειται στὸ νὰ κάνη κανεὶς πολλά, ἀλλὰ νὰ παραλείψῃ τὰ οὐσιώδη, ὅποτε οἱ κόποι του εἶναι μάταιοι. Ὁ ἀληθινὰ «θρησκευτικὸς» ἄνθρωπος, ὅπως καλούμαστε νὰ τὸν πραγματώσουμε κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ ἀποτρόπαιο ἐκεῖνο ζεῦγος ἔκτυπα «θρησκευτικῶν» προσώπων, τὸν Φαρισαῖο καὶ τὸν ἀδελφὸ τοῦ Ἰησοῦ, στὸ ἀντίστοιχο ζεῦγος, τὸν Τελώνη καὶ τὸν Ἰησοῦ, τοὺς ἀμαρτωλοὺς ποὺ ἀνανύφουν, ποὺ νοιώθουν συντριβὴ καὶ μετανοοῦν ἀληθινά. Αὐτοὶ εἶναι τὰ ἀξιόμιμητα πρότυπά μας, οἱ στόχοι ποὺ πρέπει νὰ βάλουμε μπροστὰ μας κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου, ἂν θέλουμε νὰ γίνουμε πιὸ «θρησκευτικοὶ» ἄνθρωποι.

Θὰ γίνουμε λοιπὸν πιὸ «θρησκευτικοὶ» ἄνθρωποι, ἂν συναισθανθοῦμε τὴν ἀμαρτωλότητά μας, ἂν πάψουμε νὰ κρίνουμε τοὺς ἄλλους καὶ στρέψουμε τὴν κατάκριση στὸν ἑαυτὸ μας. Ὅταν ὑπάρχη αὐτὴ ἡ βάση τότε θὰ ἔχουν ἀληθινὰ σωτήριο καὶ δοξασμένο νόημα ὅλα τὰ ἄλλα, οἱ πυκνότερες προσευχὲς κι' ἡ νηστεία, ποὺ μᾶς περιμένουν σ' αὐτὴ τὴν ἱερὴ περίοδο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

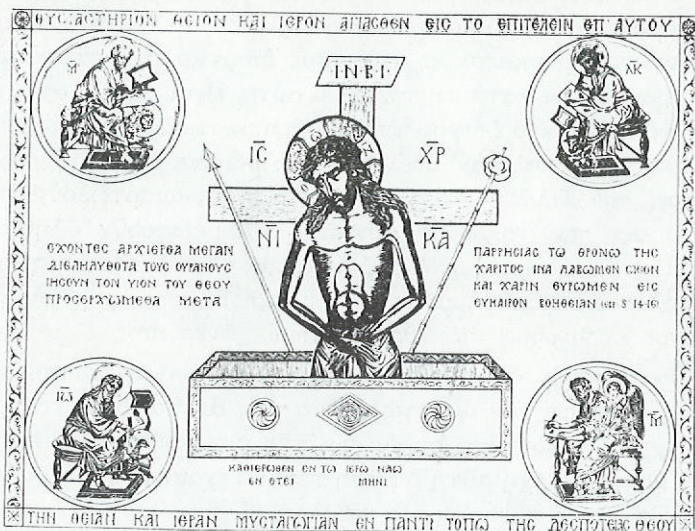
ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ

Τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου

τοῦ ἐξ Οἰκονόμων

Ἐπιστάσις ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔκανε εἰδικὴ ἐκτύπωσι Ἰ. Ἀντιμηνσίων. Τὰ ἀντιμήνια αὐτὰ εἶναι τυπωμένα σὲ καλὸ ὕφασμα καὶ ἔχουν τὴν παράστασι τῆς Ἁκρας Ταπεινώσεως. Οἱ Ἱερὲς Μητροπόλεις καὶ οἱ Ἱερεῖς μποροῦν νὰ τὰ παραγγείλουν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἢ νὰ τὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖόν τῆς.

Τὸ καθένα τιμᾶται δρχ. 40.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερῶν νυμον ἀπεστάλη ὑπὸ ὑπηρετήσαντος κατ' ἀπόσπασιν εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα ἱερέως ἡ ἐξῆς συγκινητικὴ ἐπιστολή :

«Μακαριώτατε,

Εὐγνωμονοῦντες Ὑμᾶς, οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ξανθογείων, Ἐπαρχίας Φλωρίνης, τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν, ὥστε νὰ τύχωσι τῶν ἀμέσων εὐλογιῶν καὶ τῆς ἐκδηλώσεως στοργῆς ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἀποστολῆς ἱερέως εἰς τὸ χωρίον των, ἐν βαθεῖα συγκινήσει μὲ προέπεμψαν μετὰ δακρῶν, ἀπερχόμενον ἐκεῖθεν.

Ἦκούετο δὲ ἀπὸ τὰ χεῖλη των τὸ παράπονον, ὅτι καὶ ἐφέτος δὲν θὰ ἀναστῇ ὁ Κύριος δι' αὐτοὺς καὶ δὲν θὰ ἀκουσθῇ τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα, ὅτι «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν». Ὑπάρχουν, ἔλεγον, παιδιὰ 16 ἐτῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἠξιώθησαν νὰ ἀκούσουν τι περὶ ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Ἰνα λοιπὸν μετριάσω τὴν λύπην των, ὑπεσχέθην νὰ ὑποβάλω τὴν παροῦσαν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ νὰ ζητήσω τὴν ἀδειαν Αὐτῆς, ὅπως μοι ἐπιτρέψῃ, ἵνα μεταβῶ τὴν Μεγάλῃν Ἑβδομάδα εἰς τὸ χωρίον δαπάναις μου καὶ ἐξυπηρετήσω, ὅσον ἔνεστι, καὶ τὰ δύο γειτονικὰ καὶ στερούμενα ἱερέως χωρία, τῆς Ζέρβης καὶ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου, πρὸς ἐδραίωσιν τοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας παρ' αὐτοῖς καὶ θέρμανσιν τῶν ψυχῶν αὐτῶν εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων των.

Ὑποβάλλων τὰ ὡς ἄνω εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ ἀναμένων ἐντολὴν Αὐτῆς ἵνα, εἴγε ἤθελεν ἐγκρίνη, ἐγκαίρως εἰδοποιήσω ὅπου δεῖ,

«Διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως».

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν («Ἐφημέριον») ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

29. ΖΗΛΟΣ ΚΑΤ' ΕΠΙΓΝΩΣΙΝ

«Μαρτυρῶ γὰρ οὗτοις ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. ι', 2).

Πρόκειται περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου, ποῦ στηρίζεται στὴ ρίζα τοῦ ἐμφύτου συναίσθηματος τῆς ἐξαρτήσεώς μας ἀπὸ τὸν Θεόν. Αὐτὸ τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τὸ ἔχουν στὴν καρδιά τους ὅλοι οἱ λαοί, ἀνεξαρτήτως λατρευτικῆς μορφῆς, ποῦ παίρνει ἡ θρησκεία τους. Ἡ θρησκευτικὴ πίστις εἶναι κοινὴ καὶ ὑπάρχει στὰς φυσικὰς θρησκείας ὅπως καὶ στὰς ἐξ Ἀποκαλύψεως, ὅπως εἶναι ὁ Ἰουδαϊσμός καὶ ἡ δική μας. Οἱ Ἰουδαῖοι ὑπῆρξαν ἀπ' αὐτῆς τῆς πλευρᾶς προνομιοῦχοι. Ἡ θρησκεία τους δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὴ θρησκεία τῶν εἰδωλολατρῶν. Ἡ θρησκεία τῶν εἰδωλολατρῶν ἀπὸ τοῦ ὑποτυπώδους, ἀνιμισμοῦ καὶ τῆς δαιμονολατρείας ἕως τοῦ δωδεκαθέου, εἶναι ἓνα σύστημα ἀρρωστημένου μυστικισμοῦ, μυθολογίας καὶ φιλοσοφίας, ἀερολογίας χωρὶς δόγμα ποῦ καθηγλῶνει σὲ πειθαρχία τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά καὶ δὲν ἐπιτρέπει ἀλλοπρόσαλα τερτίπια στὸν πιστό. Θρησκεία φυσικὴ, ποῦ στηρίζεται στὸ ἀνανάδεικτο καὶ ἀφώτιστο θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν πρωτογόνων καὶ στὴ φιλοσοφία τῶν προηγμένων πνευματικῶν λαῶν, μπορεῖ νὰ δίνη ὕλικὸ γιὰ τὴν ποίησι, τὴν πεζογραφία καὶ κάθε ἀνθρώπινη, ἔστω καὶ ἐμπνευσμένη δημιουργία, δὲν ἱκανοποιεῖ βαθειὰ ὅμως τὸν πόθο τοῦ λυτρωμοῦ. Τὰ μυθικὰ στοιχεῖα, σύνθεσις ἀνθρωπίνης φαντασίας ποῦ μένει ἀχαλίνωτος, εἶναι ὠραῖα, ξεκουράζουν μὲ τὰ γέλια ποῦ προκαλοῦν γιὰ τὴν ἀφέλεια τῶν διηγουμένων, ποῦ ἀναφέρονται μάλιστα σὲ θεοὺς, ἀλλὰ πλέον οὐ. Γι' αὐτὸ εἶπαμε πῶς οἱ Ἰουδαῖοι ὑπῆρξαν προνομιοῦχοι, γιατί ἡ πίστις τους ὑπῆρξε πίστις σὲ προσωπικὸ Θεό, ποῦ ἔχει νοῦν, εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ὕλικου Σύμπαντος καὶ Δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μπορούσαν ν' ἀναφέρονται σ' Αὐτὸν στὴ λύπη καὶ στὴ χαρὰ τους. Κι' αὐτὴ ἡ πίστις τοὺς ἔσωσε ἀπὸ τὴν πολυθεΐα. Κατὰ μυστηριώδη τρόπο μονάχα αὐτοὶ στὴ γενικὴ σύγχυσι καὶ τὴν παχυλοτάτη ἀγνοια ὠμιλοῦσαν γιὰ ἓνα Θεὸ Δημιουργό, πάνσοφο, παντογνώστη, παντοδύναμο, μὴ στερούμενον συνειδήσεως. Αὐτὴ ἡ μυστικὴ ἀποκάλυψις στὴν καρδιά τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, κράτησε τὴν ὀρθὴν πίστι τῆς μονοθεΐας, ἀλλὰ καὶ ἔβαλε χαλινάρια στὶς καταστρεπτικὰς ὁρμὰς μὲ τὸ Μωσαϊκὸ νόμο, ποῦ πάρα πολὺ ἐνίσχυε τὴ φυσικὴ ἠθικὴ.

* *

Ἐπειτα σ' ἓνα τέτοιο κλῆμα, γνησίως θεοκρατικό, ἔχουμε πιδ ἔντονη τοῦ Θεοῦ τὴν παρουσία μέσω τῶν Προφητῶν. **Κι'** ἦταν μιὰ ἀπόδειξις πὸς ἔπρεπε ὄχι μονάχα νὰ χειραγωγηθῆ ἡ ἀνθρωπότης ἀνωθεν, ἀλλὰ καὶ νὰ δοθῆ ἓνα πρόβλημα δογματικό, ἠθικό καὶ ψυχολογικό. Δογματικό γιατί ἡ πτώσις ἐδημιούργησε χάσμα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, πού μὲ τίς δικῆς τους δυνάμεις δὲν μπορούσαν νὰ τὸ γεφυρώσουν. Ἐπρεπε νὰ γεφυρωθῆ μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴ σοφία, πού κλείνονται στὴν καρδιά τῆς ἀγάπης του. Ἐπειτα καὶ τὸ ἠθικό πρόβλημα δὲν μπορούσε νὰ λυθῆ, γιατί οἱ ἄνθρωποι εἶχαν πάθει ἐξασθένησι τῆς βουλήσεώς των καὶ εὐκολὰ ἐγονάτιζαν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν παθῶν. Ἐπρεπε νὰ ἰσχυροποιηθῆ ἡ βούλησις, νὰ φωτισθῆ ὁ νοῦς, νὰ λεπτυνθῆ ἡ συνείδησις; νὰ παραμερισθοῦν ὠρισμένα ἐμπόδια, νὰ τονωθῆ ἡ ἐλπίδα πὸς ὃ ἄνθρωπος δὲν ἀγωνίζεται ματαίως, νὰ παρασχεθοῦν τὰ μέσα τῆς ἀναγεννήσεώς του, ν' ἀγιασθῆ καὶ νὰ σωθῆ. Ὡς πρὸς τὸ ψυχολογικό πρόβλημα, ἐννοοῦμε τὴ νέφωσι πού ὑπῆρχε πρὸ τοῦ λυτρωμοῦ μας. Ἐξοῦσε μὲν σὲ μιὰ ἐλπίδα μὲ τὰ μηνύματα τῶν προφητῶν ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ἀλλ' ὅσω βεβαία κι' ἂν ἦταν γιατί ἐστηρίζετο στὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀοριστία τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πόθων του, ἐπέτεινε περισσότερο τὸν πόνο. Βαθειά, πηγαία, πνευματικὴ χαρά, χωρὶς ὕλικους ἐρεθισμούς, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἐκεῖ πού οἱ σχέσεις Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων δὲν εἶναι ξεκαθαρισμένες. Ὅπου ὑπάρχει ἀνοικτὸς λογαριασμός, ἐκεῖ ὑπάρχουν καὶ ἐρωτήματα. Αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα εἶναι ἐνοχλητικὰ παράσιτα πού ἀφαιροῦν χαρά. Γι' αὐτὸ καὶ ἔπρεπε νὰ φύγουν ὅλες οἱ αἰτίες γιὰ μιὰ γνησία, ὠλοκληρωμένη θρησκευτικὴ ζωὴ, πού δίνει ἀπόλυτη ἀξία στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν προετοιμάζει γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Κι' αὐτὲς οἱ αἰτίες ἔφυγαν μὲ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν προφητειῶν στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, πού σαρκωθεὶς νὰ θεώσῃ τὴν καταστραφεῖσαν ἀνθρωπίνην φύσιν, μᾶς ἔσωσε διὰ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου.

* *

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, σὰν Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, ὅπως γράφει καὶ ὁ ἴδιος (Φιλιπ. γ', 5), ἦταν βαθειὰ κατατοπισμένος, στὰ τῆς ἐβραϊκῆς Θρησκείας καὶ μάλιστα φανατικὸς Φαρισαῖος, μέχρι μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς τοῦ βαθμοῦ τῆς θρησκοληψίας. Ὁ φανατισμὸς του ἐξεσποῦσε σὲ διωγμούς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας δὲν εἶχε συλλάβει τὸ δογματικὸ περιεχόμενο. Καὶ μπορεῖ τοῦτο νὰ ὀνομασθῆ κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ ἄγνοια τοῦ Παύλου, γιὰ νὰ γίνῃ ἔπειτα τὸ δυνατώτερο στέλεχος τῆς στρατευομένης καὶ μα-

χομένης Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἔχη τὸ ἄτρωτο κῦρος νὰ ὁμιλῇ ὅπως ὠμιλοῦσε. Κανείς ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του καὶ ὁμοθρήσκους του δὲν εἶχε τέτοια θρησκευτικὴ πλήμμουρα, τέτοιο ζῆλο (Γαλ. α', 14), ὅσον αὐτός, πού εἶχε δυνατοὺς λόγους νὰ τὸ διακηρύττη παντοῦ (Β' Κορ. 22), ὥστε νὰ παρασύρῃ καὶ τοὺς ὁμοθρήσκους του στὴ νέα πίστι τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' οἱ ἔβραῖοι παρέμεναν ἀρτηριοσκληρωτικοί. Κολλημένοι στοὺς τύπους πού δὲν συγκινοῦσαν βαθειὰ τὴν ψυχὴ καὶ δὲν προσέφεραν καμμιά οὐσιαστικὴ ἐξυπηρέτησι ἀπ' τῆς πλευρᾶς τοῦ λυτρωμοῦ, δὲν ἐνοοῦσαν νὰ μεταβάλουν γνώμη. Κι' ἔμεναν, αὐτοὶ πού ἔπρεπε νὰ δεχθοῦν πρῶτοι τὸ φῶς τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας (Πραξ. ιγ', 46), μακριὰ ἀπὸ τὴ χάρι πού ἐδόθηκε στοὺς ἀνθρώπους δυνάμει τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Θεανθρώπου. Ἔτσι ἐπήγαινε χαμένη γι' αὐτοὺς τοῦ Θεοῦ ἡ εὐλογία πού ἄρχισε ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ καὶ ἔφθασε στὴν κορυφὴ τοῦ Γολγοθᾶ. Γιατὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι μιὰ διεισδυτικὴ οὐσία, ὑλικῆς φύσεως, πού μπορεῖ νὰ διευθετήσῃ τὴν ψυχὴ, ὅπως τὸ ἀλάτι π.χ., πού διεισδύει σ' ἓναν νεκρὸν ὄργανισμὸ γιὰ νὰ τὸν συντηρήσῃ καὶ

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Κάθε Σάββατο στὶς 16.40' (5 παρὰ 20 μ.μ.) μεταδίδεται ἀπὸ τὸν Κεντρικὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ Ἐνόπλων Δυνάμεων ἡ ἐκπομπὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἴδια ἡμέρα, σὲ ἄλλη ὅμως ὥρα, μεταδίδεται ἡ ἴδια ἐκπομπὴ τακτικὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ραδιοφωνικοὺς Σταθμοὺς Θεσσαλονίκης, Λαρίσης, Τριπόλεως.

Εἰς τὴν ἐκπομπὴν αὐτὴν ἐρμηνεύεται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ κάθε Κυριακῆς ἢ ἀναπτύσσονται ἐπίκαιρες θρησκευτικὲς ὁμιλίαι. Πάνω ἀπὸ δέκα χρόνια ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία φροντίζει ὥστε καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ εἰσέρχεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς κάθε οἰκογένειαν καὶ νὰ ἀκούγεται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὁ σωστικὸς τοῦ Κυρίου λόγος.

Οἱ αἰδεσ. Ἐφημέριοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλὰ τὴν μεγάλη ὠφέλεια πού ἔμπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ἀκρόασιν τοῦ θείου λόγου, ἄς συστήσουν εἰς τοὺς ἐνορίτας των, νὰ ἀκούσουν τὴν ἐκπομπὴν αὐτὴν καὶ νὰ τὴν γνωστοποιήσουν καὶ εἰς τὸ περιβάλλον των.

χομένης Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἔχη τὸ ἄτρωτο κῦρος νὰ ὁμιλῇ ὅπως ὠμιλοῦσε. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του καὶ ὁμοθρήσκους του δὲν εἶχε τέτοια θρησκευτικὴ πλήμμουρα, τέτοιο ζῆλο (Γαλ. α', 14), ὅσον αὐτός, πού εἶχε δυνατοὺς λόγους νὰ τὸ διακηρύττη παντοῦ (Β' Κορ. 22), ὥστε νὰ παρασύρῃ καὶ τοὺς ὁμοθρήσκους του στὴ νέα πίστι τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' οἱ ἔβραῖοι παρέμεναν ἀρτηριοσκληρωτικοί. Κολλημένοι στοὺς τύπους πού δὲν συγκινοῦσαν βαθιὰ τὴν ψυχὴ καὶ δὲν προσέφεραν καμμιά οὐσιαστικὴ ἐξυπηρέτησι ἀπ' τῆς πλευρᾶς τοῦ λυτρωμοῦ, δὲν ἐννοοῦσαν νὰ μεταβάλουν γνώμη. Κι' ἔμεναν, αὐτοὶ πού ἔπρεπε νὰ δεχθοῦν πρῶτοι τὸ φῶς τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας (Πραξ. ιγ', 46), μακριὰ ἀπὸ τὴ χάρι πού ἐδόθηκε στοὺς ἀνθρώπους δυνάμει τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Θεανθρώπου. Ἔτσι ἐπήγγαινε χαμένη γι' αὐτοὺς τοῦ Θεοῦ ἡ εὐλογία πού ἄρχισε ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ καὶ ἔφθασε στὴν κορυφὴ τοῦ Γολγοθᾶ. Γιατὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι μιὰ διεισδυτικὴ οὐσία, ὑλικῆς φύσεως, πού μπορεῖ νὰ διευθετήσῃ τὴν ψυχὴ, ὅπως τὸ ἀλάτι π.χ., πού διεισδύει σ' ἓναν νεκρὸν ὄργανισμό γιὰ νὰ τὸν συντηρήσῃ καὶ

Ἡ ἘΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Κάθε Σάββατο στὶς 16.40' (5 παρὰ 20 μ.μ.) μεταδίδεται ἀπὸ τὸν Κεντρικὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ Ἐνόπλων Δυνάμεων ἡ ἔκπομπή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἴδια ἡμέρα, σὲ ἄλλη ὅμως ὥρα, μεταδίδεται ἡ ἴδια ἔκπομπή τακτικὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ραδιοφωνικοὺς Σταθμοὺς Θεσσαλονίκης, Λαρίσης, Τριπόλεως.

Εἰς τὴν ἔκπομπὴν αὐτὴν ἐρμηνεύεται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ κάθε Κυριακῆς ἢ ἀναπτύσσονται ἐπίκαιρες θρησκευτικὲς ὁμιλίαι. Πάνω ἀπὸ δέκα χρόνια ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία φροντίζει ὥστε καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ εἰσέρχεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς κάθε οἰκογένειαν καὶ νὰ ἀκούγεται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὁ σωστικὸς τοῦ Κυρίου λόγος.

Οἱ αἰδεσ. Ἐφημέριοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλὰ τὴν μεγάλη ὠφέλεια πού ἡμπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ἀκρόασιν τοῦ θείου λόγου, ἄς συστήσουν εἰς τοὺς ἐνορίτας των, νὰ ἀκούσουν τὴν ἔκπομπὴν αὐτὴν καὶ νὰ τὴν γνωστοποιήσουν καὶ εἰς τὸ περιβάλλον των.

νά προλάβη τὴν ἀποσύνθεσίν του. Ὁ ἄψυχος καὶ νεκρὸς ὀργανισμὸς δὲν ἀντιδρᾷ στὴ διεισδυτικὴ ἱκανότητα χημικῶν ἢ μὴ οὐσιῶν. Τὸ ἴδιο ψάρι ποῦ βρίσκεται στὸ νερὸ τῆς θαλάσσης ὅταν τὸ δοκιμάσῃς ὡς τροφή, θὰ ἰδῆς πὼς εἶναι ἀνάλατο. Καὶ εἶναι ἀνάλατο γιατί σὲ ζωντανὸ ὀργανισμὸ δὲν ἰσχύει ἡ ἰδιότης αὐτῆ τοῦ ἀλατιοῦ. Τὸ ἴδιο προκειμένου περὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἐπεφάνη στοὺς ἀνθρώπους (Τιτ. β', 11). Δὲν ἐκπορθεῖ τῇ θέλῃσι τοῦ ἀνθρώπου, δὲν καταλαμβάνει τὸ χῶρο τῆς ψυχῆς δυναμικὰ καὶ ἐκβιαστικὰ γιὰ νὰ τὴν σώσῃ. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ δρᾶσις δὲν ταιριάζει στοῦ Θεοῦ τῇ δύνامي καὶ τῇ σοφίᾳ. Ἡ σωτηρία εἶναι πρόβλημα προσωπικὸ καὶ λύεται μονάχα μὲ τὴν ἐπανασύνδεσίν μας μετὰ τοῦ Θεοῦ. Οὔτε τύποι, οὔτε θυσίες, οὔτε μετρημένες μετάνοιες, οὔτε τόπος καὶ χρόνος οὔτε γνῶσις τοῦ νόμου σώζουν. Νὰ προλειάνουν τὸ ἔδαφος, νὰ σηκώνουν λιγάκι πιὸ ψηλὰ τὴ σκάλα γιὰ νὰ φθάσωμε στὸ λυτρωτὴ, ναί· ἀλλὰ γιὰ νὰ περᾶμε τὴν ὄρα μας σὲ τέτοιου εἶδους πανηγύρια εἶναι βλαπτικὴ ἀνοησία, ποῦ ζημιώνει τὴν ψυχὴ. Ὑπάρχουν ἀνοησίες ποῦ δὲν βλέπτουν. Χαρακτηρίζουν ἀπλῶς τὴν πνευματικὴν ἀνθηρότητα τῶν πιστῶν. Ἄλλ' ὑπάρχουν ἀνοησίες καὶ πείσματα, καὶ ἐγωῖσμοί, ποῦ στοιχίζουσι τὴν σωτηρίαν μας, καὶ ἐπομένως ἀνατρέπουσι τὰ θεμέλια τῆς εὐτυχίας μας. Θεμέλιο τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐδῶ καὶ μετὰ θάνατον εἶναι ὁ σταυρωμένος Ἰησοῦς καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴ προσεπάθησε νὰ φυτέψῃ στὶς καρδιὰς τῶν Ἑβραίων ὁ Ἄπ. Παῦλος. Δικαίωσις καὶ ἀποκατάστασις πλησίον τοῦ Θεοῦ δὲν νοεῖται χωρὶς τὴν πίστιν στὸ Θεάνθρωπο Κύριο. Ἐκόλλησε ἡ γλῶσσα στὸ λαρύγγι του νὰ τοὺς πείσῃ γιὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτῆ, καὶ ἐκεῖνοι, δυστυχῶς, ὄχι μόνον δὲν ἐπίθοντο (Γαλ. ε', 7), (Ρωμ. ιε', 31), (Πρᾶξ. ιδ', 2), ἀλλὰ καὶ βυσοδομοῦσαν νὰ τὸν φονεύσουν (Πρᾶξ. κγ', 12).

* * *

Καὶ ὅμως, γράφει πρὸς Ρωμαίους στὴ σημερινὴ περικοπή, ὁ καυτερὸς πόθος τῆς καρδιάς του δὲν ἦταν ἄλλος παρὰ νὰ ἰδῆ τοὺς ὁμοθρήσκους του Ἰσραηλίτας νὰ ἀσπασθοῦν τὸν χριστιανισμὸ. Ἐκάνε μάλιστα γι' αὐτὸ καὶ ξεχωριστὴ δέησιν στὸ Θεό, (Ρωμ. ι', 1). Καὶ τότε ἦταν ἡ βαθεῖά του ἐπιθυμία νὰ πιστεύσουν οἱ Ἰουδαῖοι στὸ

Χριστό, ὥστε ὁ ἴδιος θὰ προτιμοῦσε νὰ χαθῆ, ἀρκεῖ νὰ τοὺς ἔβλεπε χριστιανούς. «Ἀλήθειαν λέγω, γράφει, ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου». Αὐτὸς ὁ συνεχῆς πόνος τῆς καρδιάς του προήρχετο ἀπὸ τὴν ἄρνησι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ νὰ πιστεῦσῃ στὸ Σωτῆρα. «Ἡὺχόμεν γὰρ συνεχίζει, αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλιῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα» (Ρωμ. θ', 1-5). «Ὅλες αὐτὲς οἱ εὐλογίαι, αὐτὴ ἡ χτυπητὴ εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, πηγαίνει στὸ κενὸ γιατί ἐπιμένουν στὴν ἀπιστία. Αὐτὸ σημειώνει, σήμερα: «Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδιάς καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ σὺν εἰς σωτηρίαν» (ι', 1). Ἀλλὰ δὲν ἔβγαине τίποτε οὔτε μὲ τὴ λύπη οὔτε μὲ τὰς δεήσεις οὔτε καὶ μὲ τὴ θυσία ἀκόμη τοῦ Ἀποστόλου. Ἦσαν τέτοιοι, ὅπως πρὶν ἐκπνεύσῃ ὁ πρωτομάρτης Στέφανος τοὺς ἐχαρακτήρισε: Δηλαδή «σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν», (Πράξ. ζ', 51), πού πάντοτε ἀντεμάχοντο τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

* * *

Εἶν' ἀλήθεια πῶς, κατὰ τὴν μαρτυρία τῶν Ἀποστόλων, οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν Θεοῦ ζῆλο. Ἦσαν θρησκευτικοὶ ἄνθρωποι καὶ μάλιστα σὲ τόνο θερμό. Ἡ θρησκευτικότης αὐτὴ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν προφητειῶν στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἔπαυσε νὰ ἔχη σωστικὴν ἀξία καὶ ἔπεφτε ἀπ' τῆς πλευρᾶς τῆς οὐσίας, ἐφ' ὅσον δὲν ἔσωζε, στὸ χαμηλότατο ἐπίπεδο τῶν φυσικῶν θρησκευτῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ἓνα ὠραῖο δένδρο πού τοὺς τὸ φύτεψεν ὁ Θεός. Μεγάλωσε, ἔκαμε στὸν καιρὸ του φύλλα καὶ ἄνθη, ἔδεσαν οἱ καρποί, ὠρίμασαν τελείως καὶ αὐτοὶ ἀντὶ νὰ μαζέψουν τοὺς καρποὺς στὸν τρυγητό, ἔκοψαν καὶ τὸ δένδρο. Γι' αὐτὸ καὶ ἐστενοχωρεῖτο ὁ Ἀπόστολος. Ἀποδεικνύεται λοιπόν, πῶς εἶχαν μὲν ζῆλον Θεοῦ, ἀλλ' ὄχι κατ' ἐπίγνωσιν, (Ρωμ. ι', 2). Ἡ διαπίστωσις καὶ ἡ προσωπικὴ μαρτυρία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πῶς οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν θρησκοί, σύμφωνα μὲ τὸν πατρῶον νόμον, δὲν τοὺς ἔσωζε, ἀφοῦ, ἐπίστευαν μὲν σὲ

Θεὸ Πατέρα, ὄχι ὅμως καὶ τὸν Μονογενῆ του Υἱόν. Γιατί, ὅπως γράφει ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης (Α', β', 23), «ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει». Τότε καταντᾶ ἄθεος. Ἄλλὰ καὶ μείζων ἀθέου γιατί ἀρνεῖται τῆ θεία Ἀποκάλυψι καὶ ἐν γνώσει τῶν σωστικῶν τῆς ἀληθειῶν ἀπιστεῖ καὶ ὡς ἐκ τούτου, θανασίμως ἀμαρτάνει. Ὁ ἄθεος ἐὰν παραμένῃ ἄθεος ἀπὸ ἄγνοια, ἔχει κάποιον καταλογισμό· Ἄν ὅμως ἀπὸ ἐγωῖσμο καὶ φουσκομουαλιά, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι γελοῖος, γιατί θεοποιεῖ τὸν ἑαυτό του, τὸ σκουλήκι αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀστήρικτη ἀπιστία του δὲν καταργεῖ τὴν πίστι τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. γ', 3). Θὰ περάσῃ ἀπὸ δικαστήριο καὶ θὰ μάθῃ ὁ ἴδιος ὅτι καὶ Θεὸς ὑπάρχει, ὅπως ὑπάρχει κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις.

* * *

Ἐμειναν ἄπιστοι αὐτοὶ οἱ ζηλωταί. Ὁ Ἀπόστολος ἐρμηνεύει τὴν ἀπιστία τους: «Ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Δηλαδή παρὰ τῆ θερμῆ θρησκευτικότητά τους οἱ ἄνθρωποι δὲν καταλάβαιναν τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ βαθύτερον νόημα τῆς πίστεώς των. Ἡ Ἰουδαϊκὴ πίστις διὰ μέσου τῶν αἰώνων προπαρασκευάζε ψυχικά τὸ λαὸ νὰ δεχθῆ τὸ Λυτρωτὴ του, νὰ πιστεύσῃ καὶ νὰ δικαιωθῆ. Κι' ἐπάνω σ' αὐτὸ εἰργάσθησαν ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι, ἰδιαίτατα ὅμως ὁ Ἀπ. Παῦλος. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως μ' ἐπικεφαλῆς τοὺς Γραμματεῖς, Φαρισαίους καὶ Ἀρχιερεῖς κράτησαν τὴν πίστι τους χωρὶς δικαίωσιν. Τὸ νὰ μαρτυρῆ ὁ Ἀπόστολος πὼς «ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν» τοῦτο δὲν ἦταν καὶ κώλυμα ν' ἀσπασθοῦν τῆ νέα Θρησκεία, ἀφοῦ ζωντανὸ παράδειγμα ζηλωτοῦ τῶν πατρικῶν παραδόσεων εἶχαν αὐτὸν τὸν Παῦλο, τὸν ἄλλοτε μανιακὸ διώκτη τῆς Ἐκκλησίας (Πράξ. θ', 1, 4. Α'. Κορ. Κορ., ιε', 9. Γαλ. α', 13, 23. Φιλιπ. γ', 6.). Ὁ ἴδιος γράφει πὼς «ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ» ὅπως κι' ὅλοι τους, ὑπῆρξε λυσσαλέος διώκτης τοῦ Χριστοῦ, (Πράξ. κβ', 4). Μετὰ τὸ θαῦμα ὅμως τῆς Δαμασκοῦ ἐπέισθη ἀπολύτως πὼς μόνον κοντὰ στὸ Χριστὸ καὶ στὴν ἑνωσί του ὑπάρχει σωσμὸς (Πράξ. κβ', 1-22). Καὶ ὅμως παρὰ τὴν ἐρμηνεία τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων τῆς ἐπιστροφῆς του ὄχι μόνον δὲν ἐπέισθησαν καὶ «ἐσκύλισαν» ὅπως λέγει ὁ λαός, ἐναντίον του: «Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον» ἐκραύγαζαν «Οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν». Ἐν συνεχείᾳ τοῦ

πετοῦσαν στὸ πρόσωπο ροῦχα, σκόνη, κ.τ.π., ὥστε ἠναγκάσθη ὁ χιλιάρχος νὰ τὸν δείρη παρανόμως, (Πράξ. κβ', 25), καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ πρὸς ἀνάκρισιν. Λοιπόν; Ὁ ζῆλος Θεοῦ ἦταν ἡ αἰτία ποῦ ὄχι μονάχα παρέμεναν ἄπιστοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄπιστοι εἶχαν τελείως ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ; Σ' αὐτὴν τὴν ἐρήμωσιν ὀφείλεται καὶ τὸ ἀγρίεμά τους, αἱ φονικαὶ διαθέσεις τους, αὐτὴ ἡ ἀντινομικὴ ζωὴ τους. Κι' αὐτὸ τὸ κατάντημά τους ἔκανε τὸν Παῦλο νὰ αἰσθάνεται βαθύτατον ψυχικὸ πόνον γι' αὐτούς.

* * *

Εἶχαν ζῆλον Θεοῦ ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ὅπως εἶπαμε ὅμως δὲν ἐδικαιολογεῖτο καθόλου ἡ ἄγνοιά τους. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ δυστυχεῖς ἐφήρμοζαν τὴ δική τους δικαιοσύνη καὶ ὄχι τοῦ Θεοῦ τὴν ὁποῖαν ἤθελαν ν' ἀγνοοῦν: «Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τῶν ἰδίων δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν». Αὐτὴ τους ἡ ἀπειθαρχία ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔζησαν οὔτε τὰς πρὸ Χριστοῦ ἀποκαλυφθείσας ἀληθείας, ὥστε νὰ παρουσιασθῆ ἡ θρησκευτικὴ τους πίστις μ' ἐνότητα, χωρὶς ἐγκοπὴ, καὶ δικαιωμένη στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Πίστευαν στὰ «κουτουροῦ» κατὰ τὴ λαϊκὴ ἔκφρασι, κολλημένοι στὸ γράμμα τοῦ νόμου, ποῦ μηχανικὰ, χωρὶς ψυχικὴ μετοχὴ ἐφήρμοζαν ἀπὸ φόβον κυρώσεων. Τοὺς ἦταν εὐκολώτερο νὰ θρησκευοῦν ἔτσι ἀπὸ συνήθεια καὶ χωρὶς πνευματικὴ ἄσκησι, ἐπομένως καὶ κούρασι, παρὰ νὰ κινήσουν τίς ψυχικὰς τους δυνάμεις πρὸς τὸν σταυρὸ καὶ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφέρειας των τὴν τυχόν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἔτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

νά τις θέσουν στήν ὑπηρεσία τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι εὐκολώτερο νά κουράζεται κανεῖς, χωρὶς ἄμεσες προσωπικὲς εὐθύνες, παρά νά θέσῃ τὰ σκιρτήματα τῆς συνειδήσεώς του κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ, πού ἐλέγχει καὶ τις σκέψεις μας ἀκόμη. Ἴδου γιατί οἱ Ἰουδαῖοι ὅπως καὶ τόσοι σήμερα ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς «ζητοῦν στῆσαι τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην» καὶ ὄχι τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Κατασκευάζουν ἔτσι μιὰ θρησκεία δική τους, μὲ τὸν ἠθικὸ κώδικα πού τοὺς συμφέρει. Ἄλλ' ὅ,τι εἶναι φτιαστὸ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲν εἶναι καὶ εὐλογημένο ἀπὸ τὸ Θεό, δὲν σώζει. Τὸ νά δικαιολογῇ κανεῖς τὴ συνείδησί του μὲ τὴν ἐκπλήρωσι θρησκευτικῶν τύπων ἐνῶ παράπλευρα πλησιάζει ἢ φωτιά πού θά τὸν ἀποτεφρώσῃ, αὐτὸ μοιάζει σὰν τὸ τραγοῦδι τοῦ σαλίγκαρου πού ψήνεται στὰ κάρβουνα. Ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος, αὐτὴ ἡ θερμότης τοῦ νά εἶσαι ὑπερασπιστῆς καὶ ἀκόλουθος μιᾶς καθιερωμένης μορφῆς τῆς θρησκείας σου, μὲ τὰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις, δὲν σώζει, ἐὰν καρπὸς τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἡ πίστις—γιὰ μᾶς ἐννοῶ—στὸν ἐπιγνωσμένο Χριστό, στήν ἐπιγνωσμένη ἀληθείά του.] Ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφῃ πὼς ὁ Θεὸς «πάντας θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. β', 4), ἐννοεῖ πὼς ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τελεία γνῶσι τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἐκπερασμένο στὴ ζωὴ καὶ στὸ σταυρικὸ θάνατο τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἀπέρρευσε ἡ δικαίωσις. Ὅταν δὲν ὑπάρχει ἐπίγνωσις, περὶ τῆς ὁποίας ἡ Ἁγία Γραφή ὀμιλεῖ πολλαχοῦ (Ρωμ. α', 28. ι', 2. Ἐφεσ. α', 17, δ', 13. Κολασ. α', 9, β', 2, γ', 10, Β' Τιμ. γ' 7, Ἐβρ. ι', 26, Β' Πέτρ. α', 3) τότε θά πάθωμε καὶ ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ ὅ,τι καὶ οἱ Ἐβραῖοι, πού, ἐνῶ «τέλος τοῦ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῶ πιστεύοντι» (Ρωμ. ι', 4), διελογίζοντο κι' ἔλεγαν: ποιὸς θ' ἀνεβῆ στὸν οὐρανὸ νά κατεβάσῃ τὸ Χριστό; Ἡ ποιὸς θά κατεβῆ στὰ σπλάχνα τῆς γῆς ν' ἀνεβάσῃ τὸ Χριστό; Γιατί; Ἀπλούστατα γιατί ἂν τὰ πλήθη τῶν Χριστιανῶν πού θρησκευοῦν δώσουν ἐξετάσεις στὴ δογματικὴ καὶ στήν Ἠθικὴ εἶναι βέβαιον πὼς οὔτε καταλαβαίνουν τί λέγουν οὔτε καὶ περὶ τίνος διαβεβαιοῦνται. Ὑπάρχει μιὰ γενικὴ πίστις καθαρῶς ὀνομαστικῆ, νομισματικῆ, πού ἔχει πέρασι μεταξὺ μας γιὰ νά ξεδεύεται τὸ λιβάνι, τὰ κεριά, νά βρίσκουν δουλειὰ οἱ κτίστες, οἱ ζωγράφοι, οἱ χρυσοχοί, οἱ ἀγαλματοποιοί, ἴσως-ἴσως,

καὶ πολλοὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς κληρικοὺς. Ἐκτός, βέβαια, τῶν ἐπαινετῶν ἐξαιρέσεων, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ μικρὸν ποίμνιον (Λουκ. ιβ', 32), ὅλος ὁ ἄλλος ὄχλος μορφωμένων καὶ ἀμόρφωτων δὲν ζοῦν τὸν ἐπεγνωσμένον Χριστόν, συνεπῶς ὑπάρχει ἐρώτημα ἂν θὰ σωθοῦν. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται συστηματικὴ διαφώτισις, ἀμέσως μετὰ τὸ βάπτισμα μεθοδικῆ κατήχησις, ἕνας ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ μας, μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς Ἐκκλησίας μας, γιατί ἀλλιῶς κι' αὐτὲς θὰ ρημάξουν καὶ ὁ λαός μας θὰ πέσῃ στὴν πλάνη, στὴν ἀῖρεσι, στὴ δεισιδαιμονία καὶ θὰ χαθῆ. Μπορεῖ καὶ σήμερα νὰ εἰπῆ γιὰ μᾶς ὁ Ἀπόστολος πῶς: «ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι μέσα ἐπιγνώσεως τῆς ἀληθείας, ἀρκεῖ μὲ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς θερμουργοῦ πίστεώς μας, καὶ μὲ πλήρη ταπείνωσι νὰ ζητήσωμε φωτισμὸ ἀπὸ τὸ φῶς τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον (Ἰωάν. ρ', 9).

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκλήρυξ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι,
ὅτι τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια χορηγοῦν εἰς
τοὺς κληρικοὺς στεγαστικὰ δάνεια, ἐπὶ τῇ αἰ-
τήσει τῶν ἐνδιαφερομένων.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΟΒΛΥΤΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΖΙΧΝΗΣ

Ἐπὶ τῷ Ὁσίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ τοῦ Ἀγιορείτου
(Ἐπιστολὴ Μητροπολ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ)
Ψάλλομένη τῇ 8ῃ Ἰουλίου.

ΕΝ Τῷ ΜΙΚΡῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Ἰστῶμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια.
Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμαίων.

Τῶν μοναστῶν αἱ χορεῖαι, δεῦτε συνδράμωμεν, τῇ
μνήμῃ τοῦ Ὁσίου καὶ πατρὸς Θεοφίλου· οὗτος γὰρ
ἀσκήσας πάνυ καλῶς, μακαρίου τετύχηκε, τέλους
καὶ μύρα ἐκβλύζειν ὑπερφυῶς, ἡξιώθη μετὰ θάνατον.

Τῆς διακρίσεως λύχνος ὠφθης αἰοίδιμε, φωτίζων
τοὺς ἐν Ὁρει, διδαχαῖς σου ἐνθέοις, καὶ πάντα
πλανωμένους καθοδηγῶν, πρὸς ὁδὸν τὴν σωτήριον· ὅθεν
καὶ γέγονας πᾶσιν ὀνομαστός, καὶ ἐξάκουστος Θεόφιλε.

Τοῦ Ἀρσενίου τὸν τρόπον ἐκμιμησάμενος, Θεόφιλε
τρισμακάρε, ἐν πολλῇ ἡσυχίᾳ, διήνυσας τὸν βίον,
καὶ μαθητῇ, τῷ σαυτοῦ παρηγγύησας, εἰς τὸν δρυμὸν
ἀπορρίψαι σῶμα τὸ σόν, ἵνα τοῦτο μείνη ἄταφον.

Εἰς τὴν ὁσμὴν τῶν σῶν μύρων, πάτερ συνήλθομεν·
ὁσμὴ σου γὰρ ὑπάρχει, ὡς ὁσμὴ ἀγροῦ πλήρους,
διάπνοια λιβάνου τοῦ θαυμαστοῦ, Παραδείσου ἀπόρ-
ροια, τῶν ἀρωμάτων ἀπάντων ἀποφορά, διὸ πάντα
εὐωδίασον.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Δεῦτε φιλεόρτων τὸ σύστημα, πνευματικὴν χορείαν στησάμενοι, τὸν μυροβλύτην Θεόφιλον μακαρίσωμεν· οὗτος γὰρ ἅπαντας τοὺς μακαρισμοὺς τοῦ Κυρίου, ἐν ἑαυτῷ ἔθησαύρισε. Πτωχεύσας γὰρ τῷ πνεύματι, ἀνυψώθη· πραῦνθείς, τὴν γῆν τῶν πραέων ἐκκληρονόμησε· πενθήσας παρεκλήθη, πεινάσας ἐχορτάσθη, ἐλεήσας ἐλεήθη, καθαρθεὶς τὴν καρδίαν, τὸν Θεόν, ὡς δυνατόν, ἐθεάσατο· εἰρηνοποιήσας, υἱὸς Θεοῦ ἐκλήθη, καὶ ὄνειδισθεὶς ὑπὲρ δικαιοσύνης, τῆς Οὐρανῶν Βασιλείας κατηξιώθη· καὶ νῦν πρεσβεύει ἐκτενῶς τῷ Κυρίῳ, ὑπὲρ πάντων τῶν τιμώντων τὴν πάνσεπτον αὐτοῦ κοίμησιν.

Καὶ νῦν. Μακαρίζομέν σε...

Εἰς τὸν στίχον· ἦχος β'. Οἶκος τοῦ Εὐφραθᾶ.

Πράξεως ἐπιβάς, τῷ ἄρματι Θεόφρον, καὶ καθαρθεὶς τὴν φρένα, ἀνέδραμες εἰς ὕψος, τῆς θεωρίας Ὅσιε.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου...

Πρᾶος καὶ ταπεινός, φαιδρός τε καὶ χαρίεις, ὑπῆρχες θεοφόρε, σιγῶσα καὶ λαλοῦσα, παραίνεσις Θεόφιλε.

Στίχ. Ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς...

Μύροις σου τοῖς σεπτοῖς, μύρισον ἡμᾶς πάντας, τοὺς σὲ ἀνευφημοῦντας, μεμυρισμένοις ὕμνοις, ᾧ μυροβλύτα Ἄγιε.

Δόξα. Ὅμοιον.

Δόξα σοι Ἰησοῦ, Υἱὲ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὅτι ἐν τοῖς ὑστέροις, χρόνοις τὸν Ὅσιόν σου, ἡγίασας Θεόφιλον.

Καὶ νῦν. Ὅμοιον.

Ἐσποινα Μαριάμ, ἅμα σὺν Θεόφιλω, δυσώπει τὸν
Υἱόν σου, ἡμᾶς κατοικτειρῆσαι, καὶ σῶσαι τὰς ψυ-
χὰς ἡμῶν.

Ἀπολυτίκιον *. Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ἀστὴρ λαμπρότατος ἐδείχθης τοῦ Ἄθω, νεοφανῆς
μὲν ἐν τοῖς χρόνοις παμμάκαρ, τῇ πολιτείᾳ δὲ ὑπάρ-
χων ἰσοστάσιος, καὶ συναμιλλώμενος, τοῖς Ὁσίοις
τοῖς πάλαι· ὅθεν σὲ γεραίρομεν, ὦ Θεόφιλε πάτερ, οἱ
σοὶ οἰκέται, οὓς ἐν τῇ μονῇ, ταύτῃ συνῆξας, ἐν ἧ τε-
τελείωσαι.

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον...

Καὶ ἀπόλυσις.

ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΛῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Στιχολογοῦμεν τό, Μ α κ ά ρ ι ο ς ἀ ν ή ρ.

Εἰς τό, Κ ύ ρ ι ε ἐ κ έ κ ρ α ξ α ἰ σ τ ῶ μ ε ν σ τ ῖ χ. η',
καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια τοῦ Ὁσίου δ' καὶ
τοῦ ἀγίου Προκοπίου δ'.

* Ἐν τῷ μικρῷ Ἐσπερινῷ κατεχωρίσθη τὸ Ἀπολυτίκιον τὸ ψαλλόμενον
ἐν τῷ Κελλίῳ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τῆς Μονῆς Παντοκράτορος, ἐνθα ἐκοι-
μήθη ὁ Ὁσιος. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Ἀγιορει-
τικὸν ἐκεῖνο μονύδριον, καταχωρίζεται ἐν τῷ μεγάλῳ Ἐσπερινῷ ἕτερον ἀπο-
λυτίκιον, ποιηθὲν ἵνα ψάλληται ἐν τῇ περιοχῇ Ζιχνῶν, ὑπὸ Γερασί-
μου Μικραγιαννανίτου μοναχοῦ.

Τοῦ Ὁσίου, ἤχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Γερέων ἀγλαΐσμα, ἀσκητῶν τὸ καλλώπισμα, Ζίχνης τε τὸ καύχημα καὶ ἐξαίρετον, Ὅρους τοῦ Ἁθω ἐντρύφημα, Θεόφιλον ἅπαντες, φιλεόρων* οἱ χοροί, ἐπαξίως τιμήσωμεν, ἐκμιμούμενοι, τὸν φιλήσυχον τρόπον, τὴν πτωχείαν, καὶ ταπείνωσιν τὴν τούτου, καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἰσάγγελον.

Επὶ γῆς σὲ ἐδόξασεν, ὁ Χριστὸς παναοίδιμε, ὡς αὐτὸν δοξάσαντα ἔργοις πρότερον· τὸ γὰρ σὸν λείψανον ἔδειξε, πηγὴν μύρων Ὅσιε, ἀναβλύζουσαν αἰεὶ, καὶ δυσώδη ἐκπλύνουσαν πάθη ἅπαντα, καὶ ψυχῆς τε καὶ σώματος αἰσθήσεις, τῶν πιστῶς σοι προστρεχόντων, εὐωδιάζουσαν πάντοτε.

Τῆ ἀγάπῃ πυρούμενος, τοῦ Χριστοῦ ἱερώτατε, ἅπαντα μεμίσηκας κόσμον Ὅσιε, τρυφὴν καὶ δόξαν τὴν ρέουσαν, τὸν πλοῦτον τὸν πρόσκαιρον καὶ ματαίως ἠδονάς, τῷ Θεῷ δ' εὐηρέστῃσας παναοίδιμε, καὶ ἡσύχως τὸν βίον διανύσας, μετ' Ἀγγέλων νῦν ἀγάλλει, καὶ τῶν Ὁσίων Θεόφιλε.

Ταπεινώσεως ἔφθασας, εἰς τὸ ἄκρον Θεόφιλε, διὸ παρηγγύησας τῷ θεράποντι, τῷ σῷ μὴ θάψαι τὸ σῶμά σου, εἰς γῆν ἀλλὰ ἄταφον, ἀπορρίψαι εἰς δρυμόν· ὅθεν βλέπων ὁ Κύριος τὴν ταπείνωσιν, τῆς ψυχῆς σου σὲ ὕψωσε δικαίως, καὶ πλουσίαν τὴν τῶν μύρων, χάριν σοι δέδωκεν ἅγιε.

* Λέξεις τινὰς τοῦ κειμένου τῆς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου ποιηθείσης ἁσματικῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁσίου, ἀφορώσας καὶ ταύτας εἰς τὸ ρηθὲν μοναστικὸν περιβάλλον, ἐτροποποιήσαμεν ἐνταῦθα, ἵνα προσαρμοζῶνται εἰς εὐρύτερον ἑορτασμὸν τοῦ Ἁγίου καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μάλιστα δ' ἐν Ζίχνη. Αἱ λέξεις αὗται ἐτυπώθησαν ἀραιότερον, πρὸς διάκρισιν.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Σήμερον ἐπέφανεν ὡς ἀστὴρ νεοφανής, ἡ τοῦ ὁσίου Θεοφίλου πανσεβάσμιος μνήμη, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν καταυγάζουσα. Δεῦτε οὖν οἱ τὴν τῶν Ζιχνῶν χώραν οἰκοῦντες, ἀσματοῖς ἐγκωμίαις αὐτὸν προσεῖπωμεν λέγοντες· χαίροις ὁ τοῖς χρόνοις μὲν νέος, τοῖς δὲ τρόποις χρηματίσας, τῶν παλαιῶν ὁσίων ἐφάμιλλος· χαίροις ὁ ἐπὶ γῆς ὡς Ἄγγελος τῷ Θεῷ λειτουργήσας, διὰ τῆς μυστηριώδους ἱερωσύνης· χαίροις, ὁ γενόμενος ναὸς τῆς ἀγνείας καὶ καθαρότητος, καὶ διὰ τοῦτο μύρα βλύζειν ἠξιωμένος· πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν δούλων, τῶν μετὰ πόθου τελούντων, τὸ ἱερόν σου μνημόσυνον.

Καὶ νῦν. Τίς μὴ μακαρίσει σε...

Τὰ Ἀναγνώσματα ζητεῖ ἐν τῷ Μηναίῳ, τῇ 25ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Εἰς τὴν Λιτήν.

Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

(Τὸ πρῶτον ὑπὸ Γερασίου Μικραγιαννανίτου)*

Ἐὐφραίνου ἐν Κυρίῳ, ἡ τὸν Ὅσιον Θεόφιλον βλαστήσασα Ζίχνη· ἀγάλλου καὶ χόρευε, ὡς καλλι-

* Τίθεται τοῦτο, ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἀποκλειστικῶς κελλιωτικοῦ, ἔχοντος οὕτω.

Ἦχος ὁ αὐτός.

Ὅσιε τρισμάκαρ μωροβλήτα Θεόφιλε, σὺ παρησίαν ὡς ἔχων πρὸς Χριστὸν τὸν Θεόν, ὃν ἐκ νεότητός σου ὀλοφύχως ἠγάπησας, καὶ τὰς σάρκας σου δι' αὐτὸν τῇ ἀσκήσει κατέτηξας, ταύτην τὴν μονήν, ἣν πετὰ πόνων καὶ ἰδρωτῶν ἀνῆγειρας, σκέπασον ὡς ἀετὸς σκεπάζει τὴν ἑαυτοῦ νοσσιάν, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν αὐτῇ οἰκοῦντας, ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀγάπῃ καὶ ὑπομονῇ περιφροσύνησον μνήσθητι πάτερ τῆς μετὰ σώματος ἐνταῦθα ἀναστροφῆς σου, καὶ κληρονομοῦς ἡμᾶς, τὰ σὰ τέκνα, τῶν ἀρετῶν καὶ τοῦ σοῦ μακαριστοῦ τέλους ἀνάδειξον, ἵνα σὲ καταχρέως ὡς προστάτην καὶ εὐεργέτην ἡμῶν αἰεὶ μεγαλῶνομεν.

τεκνος μήτηρ· ἐκ σοῦ γὰρ ἀνεφύη, ὡς ἄνθος πανεύοσμον, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν εὐφρανε, τῇ τῶν θείων χαρισμάτων εὐωδία· ἀγγελικῶς γὰρ ἐν Ἄθω βιωσάμενος, μυροθήκη ὠφθη τοῦ Πνεύματος, καὶ μετὰ θάνατον βλύζειν μύρα, θαυμαστῶς ἠξίωται, ἐμφαίνων πᾶσι, τὴν πρὸς Θεὸν οἰκειώσιν· καὶ τὴν σεπτὴν αὐτοῦ μνήμην ἐορτάζουσα, τῷ Σωτῆρι βόησον· Κύριε δόξα σοι.

ᾠχος ὁ αὐτός.

Πάτερ Θεόφιλε, σὺ τῷ Θεοφόρῳ Νήφωνι συνομιλήσας, καὶ φίλος γενόμενος, εἰκότως καὶ τῶν ἀρετῶν ἐκεῖνου, καὶ τῆς ἀσκήσεως μιμητῆς καὶ κληρονόμος γέγονας· ὅθεν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ τερπνὰ παραβλέψας ὡς σκύβαλα, διὰ τῆς ἐν Θεοῦ ἡσυχίας, τῶν παθῶν σεαυτὸν ἀπεκάθηρας, καὶ καθαρὸν ἐχρημάτισας, τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνδιαίτημα, ὅπερ μετάδος δεόμεθα, καὶ ἡμῖν τοῖς ἐκ πόθου τιμῶσι τὴν μνήμην του.

Δόξα. ᾠχος β΄.

Τίς ἡ ὁσμὴ αὕτη ἡ γλυκυτάτη καὶ εὖοσμος; τίς ἡ εὐωδία τοῦ μύρου, ἡ ἐντεῦθεν ἀναδιδομένη καὶ τοὺς ἀσκοῦντας εὐωδιάζουσα; τοῦ μυροβλύτου Θεοφίλου ὑπάρχει τὸ θαυματουργήμα· οὗτος γὰρ μύρω θείῳ χρισθεὶς πρότερον, τῆς ἱερωσύνης,*... εἶτα καὶ ἄνθη ποικίλα τῶν ἀρετῶν ἐν ἑαυτῷ συλλέξας, τῷ πυρὶ τῆς καρδίας ἐψήσας, μύρον νοητὸν κατεσκευάσε, τῇ χάριτι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· διὸ καὶ μετὰ θάνατον, τὸ λείψανον τούτου ἐν θήκῃ ἀποτεθέν, μύρα εὐώδη πηγάζει, ὧν εἰς τὴν ὁσμὴν καὶ ἡμεῖς συνελθόντες, δοξάζομεν Χριστὸν τὸν αὐτὸν δοξάσαντα.

* Παρελείφθη μία φράσις («νήφω πρῶτον μύρον Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ»), ἀκατανόητος, καὶ ἀσφαλῶς ἡμαρτημένη οὖσα ἐν τῇ ἐκδόσει Κ. Δουκάκη.

Καὶ νῦν. Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου...

Εἰς τὸν στίχον, στιχηρὰ προσόμοια.

ᾠχος β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σὲ νεκρόν.

Φίλος ἀνεδείχθης τοῦ Θεοῦ, Ὅσιε Θεόφιλε πάτερ, ὡς ἀγαπήσας αὐτόν, ὅλης ἐκ καρδίας σου, ἀπὸ νεότητος, ἐφετῶν ὡς ἀκρότατον, καὶ μόνον ποθῆσαι, ὄντα ὑπεράξιον ἐκ πάσης φύσεως ὅθεν, φερωνύμως τὴν κληῖσιν, τὴν τοῦ Θεοφίλου ἐκτίσω, σύμφωνον τοῖς ἔργοις τε καὶ πράγμασιν.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὀσίου αὐτοῦ.

Εὔγε τῆς ἡδείας σου ὀσμῆς, εὔγε τῆς τερπνῆς εὐωδίας τῶν θείων μύρων σου, Ὅσιε Θεόφιλε, δι' ἧς εὐφραίνεις ἡμᾶς, τοὺς σοὺς δούλους ἐκάστοτε, φαιδρῶς εἰσιόντας, εἰς ναὸν τὸν ἅγιον, ἐν ᾧ γεραίρεται, μνήμη ἡ ὀσία σου πάτερ, καὶ πρὸς πόθον πάντας ἀνάγεις, μύρου οὐρανίου παναοίδιμε.

Στίχ. Ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τοῦ Ἀαρών, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὠαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ.

Οὔτε ἐκαθάρθης τῶν παθῶν, διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας, καὶ ἡσυχίας πολλῆς, τότε πρᾶος γέγονας πάτερ Θεόφιλε, ταπεινὸς καὶ ἀκέραιος, χαρίεις τὸ σῶμα, λαμπρὸς δὲ τῷ πνεύματι καὶ χαριέστερος, νέος Ἀβραάμ ἐν τοῖς τρόποις ὅθεν καὶ ἡμᾶς μιμητάς σου, τοὺς ἀνευφημοῦντάς σε ἀνάδειξον.

Δόξα. ᾠχος δ'.

Δοξάζομέν σου τὴν περὶ ἡμᾶς εὐσπλαγχνίαν, Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ὅτι καὶ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὸν Ὅσιον Θεόφιλον, τῇ

ἀγιαστικῆ σου χάριτι ἀγιάσας, ἅγιον καὶ μυροβλύτην, ὡς ἓνα τῶν παλαιῶν ἁγίων, ἀνέδειξας, καὶ ἡμῖν τοῖς νωθοῖς καὶ ἀμελέσι τοῦτον ἐχαρίσω, πατέρα καὶ παράδειγμα ζωῆς ἐναρέτου, προτεθειμένον εἰς μίμησιν, ἵνα ἀναπολόγητοι ὦμεν, καὶ μὴ ματαίως ἔχωμεν λέγειν, ὅτι ἐξέλιπον ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις οἱ ἅγιοι· ὅθεν ταῖς πρεσβείαις αὐτοῦ, καὶ ἡμᾶς ἀξιώσον, Κύριε, ἐν ὁσιότητι βίου εὐαρεστῆσαί σοι, καὶ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ἐκ παντοίων κινδύνων...

Ἀπολυτίκιον.

(Ποίημα Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιανανανίτου)

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῆς Ζίχνης θεῖος γόνος καὶ Θεοῦ φίλος γνήσιος, φερωνύμως ἐδείχθης θεοφόρε Θεόφιλε, ἀσκήσας ἐν τῷ Ἀθωνι στερρῶς, καὶ μύρον ἀναβλύσας θαυμαστῶς· διὰ τοῦτό σου τὴν μνήμην τὴν ἱεράν, τιμῶμεν ἀνακράζοντες· δόξα τῷ σέ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σέ ἀγιάσαντι, δόξα τῷ χορηγοῦντι διὰ σοῦ, ἡμῖν Πάτερ τὰ κρείττονα.

Δόξα. Τοῦ Ἁγίου Προκοπίου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ ἐπιστάσει ἡμῶν ταύτῃ, πρὸς ἐπανεκδοσιν τῆς παρουσίας ἀκολουθίας, παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὸ κείμενον ταύτης, ὡς ἐδημοσιεύθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Κ. Δουκάκη (Μ. Συναξαριστής, Ἰουλίου, σελ. 490), καθόσον διεπιστώσαμεν ὅτι ἡ δημοσίευσίς ἐκείνη ἦτο πλημμελεστάτη, γέμουσα ἡμαρτημένων λέξεων, παραλείψεων κλπ. Ὅθεν ἐπηνέχθησαν ἐνταῦθα αἱ ἀναγκαῖαι διορθώσεις καὶ συμπληρώσεις τοῦ κειμένου, κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν πάντοτε, μὴ ὑπάρχοντος παρ' ἡμῖν χειρογράφου κώδικος, πρὸς παρβολήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Μετὰ τὴν α' στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν Τάφον σου Σωτήρ...

Ἡ μνήμη σου σοφέ, νῦν ἡμῖν ἐπιστάσα, εὐφραίνει νοητῶς, καὶ πρὸς πόθον ἐγείρει, τῆς θείας πολιτείας σου, καὶ τοῦ τέλους, οὗ ἔτυχες, παμμακάριστε, ὄρου ζωῆς πληρωθέντος· ὅθεν πρέσβευε, σοῦ μιμητὰς ἡμᾶς πάντας, γενέσθαι Θεόφιλε.

Δόξα· τὸ αὐτό. Καὶ νῦν· Θεοτοκίον.

Παρθένος ἀληθῶς, πρὸ τοῦ τόκου Παρθένε, Παρθένος ἀληθῶς, ἐν τῷ τόκῳ Παρθένε, Παρθένος, ἀειπάρθενος, μετὰ τόκον διέμεινας· ὅθεν δέομαι, ὡς ἡγεμῶν τῶν Παρθένων, παρθενεύειν με, νοῦ, ψυχῆ σώματί τε, Παρθένε ἐνίσχυσον.

Μετὰ τὴν β' στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα...

Τίς οὐ θαυμάσειε, μύρου τὴν εὐπνοίαν, πάτερ Θεόφιλε, ἣν τὸ σὸν λείψανον, ἀναπηγάξει μυστικῶς, τοῖς τούτῳ προσερχομένοις; χάριτι τοῦ Πνεύματος, ὑπὲρ νάρδον καὶ λίβανον, καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄρωμα, σμύρναν, κρόκον καὶ κάλαμον, μυρίζον τὰς αἰσθήσεις θεόφρον, ψυχῶν ὁμοῦ καὶ τῶν σωμάτων.

Δόξα· τὸ αὐτό. Καὶ νῦν· Θεοτοκίον.

Κατατιτρώσκει με, βέλος γλυκύτατον, τῆς ἀγαπήσεως, τῆς σῆς πανύμνητε, καὶ καταθέλγει με πικρῶς, βοᾶν σοι εὐλογημένη· χαῖρε πύλη πάγχρυσε, ἢ Θεὸν ἀναδειξασα, ἄνθρωπον γενόμενον, εἰς

τὸ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον, ἀτρέπτω Αὐτοῦ φύσει, τῷ τοκετῷ σου, ἀνθρώπους δὲ θεοὺς κατὰ χάριν.

Μετὰ τὸν Πολυέλαιον, Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ...

Α'πορρήξας τὴν ψυχὴν, τῆς συμπαθείας τῆς σαρκός, καὶ γηίνων καὶ τῆς γῆς, ἀπάσης σχέσεως σοφέ, ἀκτήμων ἕζησας ἐν ἡσυχίᾳ, μελέτη τῶν γραφῶν ἐκτρεφόμενος, καὶ δάκρυσιν αἰεὶ ἀρδευόμενος, Θεοῦ ἀγάπης ἐφθασας εἰς ὕψος, πάτερ Θεόφιλε ὄσιε, ὃν ἐκδυσώπει, ὃ μυροβλῦτα, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμώντων σε.

Δόξα· τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Α'πειρόγαμε ἀγνή, πῶς συλλαμβάνεις ἐν γαστρὶ, τῶν ἀπάντων τὴν πνοήν, περιλαμβάνοντα χερσί; φράσον ἡμῖν τὸν λόγον τοῦ μυστηρίου. Πανάληθές ἐστι τοῦτο ὃ ἄνθρωπε, καὶ παῦσαι ἐρευνῶν τὸ δυσθεώρητον, ὕψος καὶ βάθος, μῆκος καὶ πλάτος, τῆς ἀπορρήτου λοχείας μου, νικᾷ γὰρ ὄντως, ἐννοίαν πᾶσαν, τὴν βροτῶν καὶ Ἀγγέλων.

Οἱ ἀναβαθμοί· τὸ ἀ' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμενον.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου αὐτοῦ.

Στίχ. Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ...

Εὐαγγέλιον. Ζήτηε ε' Δεκεμβρίου.

Ὁ Ν' Ψαλμός. Δόξα. Ταῖς τοῦ σοῦ Ὁσίου...

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός...

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Σήμερον ὁ Ἱερεὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ Ὁσίος Θεόφιλος, ἡ ἀβραμιαία πολιά καὶ αἰδέσιμος, τὸν δρόμον τοῦ βίου τελέσας, τὸν τοῖς ὀσίοις πρέποντα ὑπνωσε θάνατον, καὶ καταλιπὼν τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν, εἰς οὐρανοὺς ἀνέρχεται, ὑπὸ φωτεινῶν Ἀγγέλων προπεμπόμενος, ἵνα κομίσηται τῶν τῆς ἀσκήσεως πόνων τὰ ἔπαθλα. Καὶ νῦν ἐν ταῖς φωτειναῖς τῶν ὀσίων σκηναῖς ἀυλίζεται, ἀμέσως τῷ ποθουμένῳ Ἰησοῦ παριστάμενος· καὶ φωτὸς αὐτοῦ καὶ ὠραιότητος ἀπολαύων, πρεσβεύει ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν ἐκ πόθου τελούντων τὴν αὐτοῦ σεπτὴν κοίμησιν.

Εἶτα οἱ κανόνες, τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν εἰρμῶν εἰς στ' καὶ τῶν Ἀγίων εἰς η'. Ὁ κανὼν τοῦ Ὁσίου εἰς δ' καὶ τοῦ ἀγίου Προκοπίου εἰς δ'.

Κανὼν τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφίλου.

ᾠδὴ α'. Ἦχος πλ. δ'. Ἀρματηλάτην Φαραώ...

Φωτιστικάς τοῦ συμφυοῦς σου πνεύματος, ἀκτῖσι φώτισον, τὴν ἐμὴν καρδίαν, Λόγε ὑπεράγαθε, ὡς ἂν ἀξίως σήμερον, Θεοφίλου τὴν μνήμην, ἀνευφημήσω ἐν ἄσμασι, τοῦ τὸ σὸν τελέσαντος θέλημα.

Ε'κ νεαρᾶς σου ἡλικίας γέγονας, φρόνιμος Ὅσιε, καὶ τῷ τοῦ Κυρίου φόβῳ, στοιχειούμενος, πάσας αὐτοῦ ἐτήρησας, ἐντολάς θεοφόρε, ἐν αἷς ζωὴν τὴν αἰώνιον, εὖρηκας παμμάκαρ Θεόφιλε.

Ε'ν ἐγκρατεία τῆς σαρκὸς ἐμάρανας, τὰς ἀκαθέκτους ὀρμάς, καὶ ἐπιθυμίας, σώματος Θεόφιλε, καὶ πρὸς τὸν ἔρωτα, ταύτας ἔτρεψας πάσας, Θεὸν ποθῶν μόνον Ὅσιε, καὶ Θεῶ ἀεὶ προσκολλώμενος.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν .

Χεῖλη σου Κόρη κρῖνα ὄφθη στάζοντα, σμύρναν ὡς γέγραπται, καὶ γλυκὺ κηρίον, ὡς πυκνῶς φιλήσαντα, καὶ πόθῳ ἀσπασάμενα, τὸν Θεὸν τῶν ἀπάντων, βρέφος ἐκ σοῦ χρηματίσαντα, ὃν ἐμοὶ Παρθένε ἰλέωσαι.

Κ α τ α β α σ ί α . Ἀνοίξω τὸ στόμα μου...

᾿Ω δ ἡ γ' . Ὁ στερεώσας.

Τὸ θυμικὸν τῆς σῆς ψυχῆς, τῇ τοῦ πλησίον ἀγάπῃ, ἀπενέκρωσας, Θεόφιλε πάτερ, καὶ μετήνεγκας αὐτοῦ, κατὰ παθῶν τὴν κίνησιν, καὶ κατὰ τῶν δαιμόνων, νοῦν ἡγεμόνα κτησάμενος.

Τὸ τῆς ψυχῆς λογιστικόν, ἐν προσευχῇ ἀενάῳ, καὶ μελέτῃ τῇ τῶν θείων λογίων, ἀπεκάθηρας σοφέ, τῶν πονηρῶν προλήψεων, καὶ πρὸς τὴν θεωρίαν, Θεοῦ ἐπτέρωσας Ὅσιε.

Ολον ψυχῆς τὸ τριμερές, ἀποκαθάρας θεόφρον, τῶν παθῶν τῆς ὑπερθέου Τριάδος, ἐχρημάτισας τερπνόν, παμμάκαρ ἐνδιαίτημα, καὶ τῶν αὐτῆς χαρίτων, ἔμπλεως γέγονας Ὅσιε.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν .

Χεῖρες σου Κόρη τορευταί, καὶ ἀποστάζουσαι σμύρναν, ὡς ἡ ἄσματος φωνή σοι προσάδει· τὸν Θεὸν γὰρ ἐν αὐταῖς, ἐνηγκαλίσω Πάναγνε, καὶ τὸν κρατοῦντα πάντα, ἐν ταῖς χερσὶ σου ἐκράτησας.

Κ α τ α β α σ ί α. Τ οὺς σ οὺς ὑ μ ν ο λ ο γ ο υ ς...

Μετὰ τὴν γ' ᾠδὴν τὸ Κοντάκιον καὶ τὸν οἶκον τοῦ
ἁγίου Προκοπίου. Εἶτα τὸ παρόν.

Κ ά θ ι σ μ α. ᾠχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ως ἀηδῶν γοργογλυκύφωνος πάτερ, ἔνδον τοῦ ἄλσους
κατοικῶν ὡς μονήρης, τοῦ Ἰησοῦ τὸ ὄνομα τὸ
θεῖον καὶ τερπνόν, ἐμελέτας πάντοτε, γλυκερῶς ἐν καρ-
δίᾳ, τὸν μὲν νοῦν φωτίζων σου, τῷ φωτὶ τῷ ἐκ τούτου,
θέλγων δὲ τὴν θέλησιν, τῇ ἐκεῖθεν βλυζούσῃ, ὀμαλω-
τάτῃ θέρμῃ καὶ χαρᾷ, ἣν περ παράσχου, ἡμῖν τοῖς οἰ-
κέταις σου.

Δ ό ξ α. Τοῦ ἁγίου Προκοπίου. Κ α λ ῖ ν ῦ ν. Θεοδοκίον.

ᾠδὴ δ'. Εἰσακήκοα Κύριε.

Εμπαθείας μὲν σῶμά σου, τῆς δὲ προσπαθείας τὸν
νοῦν καθάρας σου, τὴν ψυχὴν ἡδυπαθείας τε, ἀπα-
θείας ὠφθης, οἶκος Ὅσιε.

Εἰς τὸ ἄκρον ἀνέδραμες, πάτερ τῆς ἀγνείας καὶ
καθαρότητος, καὶ τὰ μύρα τούτου σύμβολον, τὰ
ἐκ τῶν ὀστέων σου πηγάζοντα.

Καλλιγράφος γεγένησαι, βίβλους τὰς ἀγίας ἐπιμε-
λούμενος, εἰς πολλῶν ψυχῶν ὠφέλειαν, αἶ καὶ νῦν
εἰσέτι πάτερ σώζονται.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν.

Τί ὠραία ἡ ὄψις σου, καὶ ἡ λαλιά σου ὑπάρχει Δέ-
σποινα! τὸν γὰρ Κύριον ἐγέννησας, τὸν ὠραῖον
κάλλει ὑπὲρ ἅπαντας.

Κ α τ α β α σ ί α. Τὴν ἀνεξιχνίαστον...

᾿Ω δ ἡ ε΄. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Εἴν καρδίᾳ σου ἔχων, μύρον τὸ ἀκένωτον Χριστὸν τὸν Κύριον, καὶ ταῖς ἐνεργείαις, ταῖς αὐτοῦ πιωθεῖς, καὶ ταῖς χάρισι, μύρον ἐσκευάσθης, καὶ μύρα βλύζειν ἠξιώθης, ἐκ τοῦ θεοῦ λειψάνου σου Ὅσιε.

Ως ἀστὴρ ἑωσφόρος, ἔλαμψεν ὁ βίος σου πάτερ Θεόφιλε, ἐν ὑστέροις χρόνοις, διαλύων ἡμῶν τὴν σκοτόμαιναν, καὶ θερμαίνων πάντα, σοῦ μιμητὰς μακάρι γενέσθαι, ἵνα δόξης τῆς σῆς ἐπιτύχωμεν.

Εἴσταυρώθη σοι κόσμος, αἰσθητῶς φυγόντι τὸν κόσμον Θεόφιλε, καὶ σὺ ἐσταυρώθης, ἀντιστρόφως τῷ κόσμῳ μακάριε, νοητῶς τοῦ κόσμου τοὺς λογισμοὺς φυγών, καὶ πάθη, κατὰ Παῦλον τὸν θεῖον Ἀπόστολον.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν.

Οφθαλμοί σου Παρθένε, ὡς περιστεραιὶ καθαραι ἀνεδείχθησαν, κατὰ Σολομῶντα, τὸν Θεὸν γὰρ ἐθεάσαντο, ἐκ σοῦ βρεφωθέντα, καὶ αἰσθητῆς καὶ νοουμένης, θεωρίας αὐτοῦ κατετρέφησαν.

Κ α τ α β α σ ί α. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα...

᾿Ω δ ἡ στ΄. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Μακάριος ἀληθῶς, ἐγένου πάτερ Θεόφιλε, ὅτι ἐν νόμῳ Θεοῦ αἰεὶ ἐμελέτησας, καὶ ὅτι τὸν Κύριον, φοβούμενος ὠφθης, ὡς Δαυὶδ ψάλλει ὁ ἔνθεος.

Τῆ εὐωδίᾳ τῶν σῶν, μύρων ἀπόσμηξον Ἄγιε, τὴν δυσωδίαν παθῶν, ψυχῆς μου, καὶ εὖοσμον, ἀρεταῖς

με ποιήσον, ἵνα σὲ κηρύττω, μυροβλύτην ἐν τοῖς πέ-
ρασιν.

Ως ἱερέα τὸν νοῦν, ἔχων παμμάκαρ Θεόφιλε, τὴν δὲ
καρδίαν τὴν σὴν, ὡς θυσιαστήριον, Θεῷ ὠλοκαύ-
τωσας, τὴν προαίρεσίν σου, πυρὶ θλίψεων ὡς σφάγιον.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν .

Δύο μαστοὶ σου ἀγνή, νεβροὶ δορκάδος ὡς δίδυμοι,
τὸν τρέφοντα γὰρ Θεόν, πνοὴν πᾶσαν ἔθρεψαν,
γάλακτι πανάμωμε, ἐπὶ σωτηρίᾳ, τῶν βροτῶν ἐναν-
θρωπήσαντα.

Κ α τ α β α σ ί α . Τὴν θεῖαν ταύτην καὶ πάντιμον...

Κ ο ν τ ά κ ι ο ν . Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τοῖς ἀνθρώποις Κύριος, θέλων γνωρίσαι τρισμάκαρ,
ὅτι ἦν ὁ βίος σου, πάνυ εὐάρεστος τούτῳ, ἔδειξε, τὸ
λείψανόν σου πηγὴν τῶν μύρων, ἅπαντας, εὐωδιάζον
τοὺς προσιόντας, διὰ τοῦτό σε τιμῶμεν, οἱ σοὶ οἰκέται,
Θεόφιλε Ὅσιε.

Ὁ Ο ἴ κ ο ς .

Τῷ ἐν ὁσίοις ἱερεῖ, καὶ ἐν ἱερεῦσιν Ὅσιῳ Θεοφίλῳ
τῷ μυροβλύτῃ, τίς μὴ προσοίσει τὸν ὀφειλόμενον
ἔπαινον; δίκαια γὰρ αὐτῷ τὰ γέρεα, εἶγε κατὰ
τὸν εἰπόντα, μισθὸς ἀρετῆς ἔπαινος. Τοῦτον τοίνυν
τὸν μέγαν, ἀγέραστον μέχρι τοῦδε ὄρων, ἀσματικοῖς
ἐγκωμίοις τιμῆσαι προήχθη ἐγώ, ὁ δυσώδης τὸν μυρο-
βλύτην, καὶ ὁ ἐναγῆς τὸν Ἅγιον Κόσμον γὰρ καὶ τὰ
ἐν κόσμῳ λιπῶν ὁ ἀοίδιμος, ἐν τῇ ἑαυτοῦ κέλλῃ ἡσυ-
χαστικῶς τὸν βίον διήνυσε, πράξεως καὶ θεωρίας,
τῶν δύο τῆς σοφίας ἀκρωτηρίων, εἰς τὸ τέλος ἐληλα-

κώς, καὶ μετὰ θάνατον μύρα ὤφθη, ἐκ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ ἀναβλύσας, εἰς δεῖγμα τῆς ἄκρας αὐτοῦ ἀγνείας καὶ καθαρότητος. Ἄλλ' ὦ Πάτερ ἀγιώτατε, μὴ διαλίπης πρεσβεῦειν ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν τέκνων, τῶν μετὰ πόθου τὴν σὴν μνήμην τελούντων, Θεόφιλε Ὅσιε.

Τῆ 8ῃ τοῦ αὐτοῦ Μηνός, μνήμη τοῦ Ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ΘΕΟΦΙΛΟΥ τοῦ μυροβλύτου, τοῦ ἐκ ΖΙΧΝΗΣ.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα... (Βλ. Μηναῖον).

ᾠ δ ἡ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Κλαύσας, πενθήσας καὶ στενάξας, ὦ Θεόφιλε ἐν τῷ προσκαίρῳ βίῳ, παρεκλήθης ἐκεῖ, ἀρρήτῳ παρακλήσει, καὶ χαίρεις ἀτελεύτητα, εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Υ᾽πνον οὐκ ἔδωκας τρισμάκαρ, τοῖς βλεφάροις σου, ἕως οὗ εὔρες τόπον, ἐν καρδίᾳ τῆ σῆ, ἐν ᾧ μόνῃ ποιήσας, Χριστὸς ὡσπερ ὑπέσχετο, ἐπλησέ σε χαρισμάτων.

Βέλη πυρφόρα τῶν δαιμόνων, σὺ κατέσβεσας περιφραχθεὶς τῆ πίστει· ταπεινώσει δὲ σῆ, κατέβαλες γενναίως, τὸν ἀλαζόνα δράκοντα, καὶ ἐνίκησας εἰς τέλος.

Θεοτοκίον.

Ζῶντί μοι πάρεσο προστάτις, καὶ ἐκλείποντι παρήγορος γενοῦ μοι, καὶ ἐστῶτι ἀγνή, ἐν κρίσει φάνηθί μοι, ὑπέρμαχος θεόνυμφε, ρυομένη καταδίκης.

Καταβασία. Οὐκ ἐλάτρευσαν...

ᾠ δ ἡ η'. Τὸν ἐν ὄρει ἀγίῳ.

Ως τεθρίππῳ ἄρματι κεχηρμένος, τῆ φρονήσει, ἀνδρεία, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, δι' αὐτῶν ἀνέδραμες,

γνώσεως εἰς ὕψος, καὶ τῆς ἀπαθείας, Θεόφιλε τρισμάκαρ.

Στῦλος ὄφθης, πυρὸς τοὺς ἐν τῷ Ὁρει, καταυγάζων, Θεόφιλε σοῖς λόγοις, καὶ ὁδηγῶν πρὸς πολιτείαν ἔνθεον, τοὺς σοὶ πειθομένους, καὶ πρὸς τὴν εὐθειαν, ὁδὸν τῆς σωτηρίας.

Μύρισόν με, μεμυρισμένε πάτερ, μυριπνόοις, ὀσμαῖς σεπτῶν σου μύρων, μεμυρισμένοις ὕμνοις, ἵνα μέλω σοι, τὸ μυροβλυτῆσαν παμμάκαρ λείψανόν σου, ἔνδοξε μυρορρόα.

Θ ε ο τ ο κ ί ο ν .

Εν' ἀγκάλαις βαστάζουσα τὸν Κτίστην, ἡ Παρθένος ἔβόα δεομένη, ἐπεὶ μητέρα ἔσχες με τὴν δούλην σου, σῶσον ὦ Υἱέ μου, τοὺς προσφύγοντάς μοι, καὶ ρῦσαι τῆς γεέννης.

Καταβασία. Παῖδας εὐαγεῖς...

Ὡ δ ἡ θ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Νικήσας σάρκα, κόσμον καὶ τὸν δεινόν, κοσμοκράτορα πάτερ Θεόφιλε, τῷ παντουργῷ, σθένει δυναμούμενος τοῦ Χριστοῦ, τὸ στέφος νῦν ἀπείληφας, ὡς τῆς συνειδήσεως τὸ μακρόν, μαρτύριον ἐν βίῳ, γενναίως ὑπομείνας, τῇ προαιρέσει θνήσκων πάντοτε.

Τὸ ἔσχατον κατείληφας ἐφετῶν, καὶ ὄραξ τὸν γλυκὺν καὶ ποθούμενον, καὶ ἐραστήν, πράγματι καὶ ὄνομα Ἰησοῦν, πρόσωπον νῦν πρὸς πρόσωπον, καὶ αὐτοῦ τῆς δόξης τῆς θεϊκῆς, ἀμέσως ἀπολαύεις, Θεόφιλε τρισμάκαρ, οἷα θεὸς θέσει καὶ χάριτι.

Οὐκ ἔχων ἄλλο τί σοι προσαγαγεῖν, μυροβλύτα Θεόφιλε Ὅσιε, ὁ ταπεινός, ἐγὼ καὶ ταλαίπωρος

ἀληθῶς, ὥδῃν μικράν σοι Ἄγιε, πλέξας προσεήνοχα ἐκ ψυχῆς, καὶ δέξαι λοιπὸν ταύτην, ὁλόθυμον ὡς δῶρον, καὶ ἐμὲ σῶσον ταῖς πρεσβείαις σου.

Θεοτοκίον.

Παράκλητον προβάλλομεν πρὸς Θεόν, σὲ Παρθένε οἱ δοῦλοί σου ἅπαντες· ὅθεν Ἄγνή, δέησιν προσάγαγε σὺ Υἱῶ, Πατρί τε καὶ τῷ Πνεύματι, τῷ Ἐνὶ τῶν πάντων δημιουργῷ, Τριάδι τῇ Ἁγία, ἵνα ἡμᾶς οἰκτείρη, καὶ πάντα σῶση κοσμοσώτεια.

Καταβασία. Ἄπας γηγενής...

Ἐξαποστειλάριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Αγάλλεσθε οἰκήτορες τῆς Νέας Ζίχνης σήμερον, δεδοξασμένον ὀρῶντες, παρὰ Κυρίου τὸν ταύτης, φρουρὸν καὶ ἀντιλήπτορα, Θεόφιλον τὸν Ὅσιον, μυροβλυτῶν ἀγλαΐσμα, τῶν μοναζόντων τὸ κλέος, καὶ ἱερέων τὴν δόξαν.

Εἶτα τοῦ ἁγίου Προκοπίου καὶ τὸ Θεοτοκίον.

Εἰς τοὺς Ἀΐνοὺς ἰστῶμεν στίχους στ'.

Ἦχος πλ. δ'. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Οσὶε πάτερ Θεόφιλε, τὴν τεθλιμμένην ὁδόν, καὶ στενὴν σὺ διώδευσας, τῷ ψύχει πηγνύμενος, καὶ πενία στενούμενος, καὶ ταῖς νηστείαις κατατηκόμενος, καὶ ἀγρυπνίαις ἐκπιεζόμενος· ὅθεν κατώκησας, πλάτος τὸ εὐρύχωρον νῦν τῆς Ἐδέμ, καὶ ἐπαναπέπαυσαι, ἐν ταῖς ἁγίων μοναῖς.

Οσὶε πάτερ Θεόφιλε, ἐν ἡσυχίᾳ πολλῇ, τὴν ζωὴν σου διήνυσας, καὶ τὸν σπῆρον ἔσπειρας, ἀρετῶν ἐν τοῖς

δάκρυσιν ὅθεν θερίζεις, νῦν χαρᾶς δράγματα, καὶ συγκομίζεις καρπούς τῶν πόνων σου, συναυλιζόμενος, ταῖς ἀγγέλων τάξεσι καὶ ἀσκητῶν, θείαις ὁμηγύρεσι, συνευφραϊνόμενος.

Οἴσιε πάτερ Θεόφιλε, τῇ θεωρίᾳ ὁμοῦ, καὶ τῇ πράξει χρησάμενος, δυσὶν ὥσπερ πτέρυξιν, ἐκ τοῦ ἄλσους ἐπέτασας, φαιδρωῶς εἰς ὄρη τὰ ὑπερκόσμια, καὶ καλιάν σου ἐκεῖ πηξάμενος, νῦν ἀναπέπαυσαι, ὡς χρυσῆ καὶ πάγκαλος περιστέρα, ἔνθα ἡμῶν μέμνησο, τῶν μεμνημένων σου.

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος! πῶς τὰ νεκρά σου ὄσῳ, θεοφόρε Θεόφιλε, μύρον ἀναβλύζουσι, καὶ εὐφραίνουσιν ἅπαντας, τοὺς προσιόντας σου τῷ Σκηνώματι, καὶ ἰαμάτων πηγὰς προχέουσιν; ὄντως οὐ δώρημα, τῆς θνησκούσης φύσεως τοῦτό ἐστι, τῆς δὲ θείας χάριτος, ἣ σε ἡγίασεν.

Καὶ τὰ τοῦ Ἀγίου Προκοπίου.

Δόξα τοῦ ἀγίου Θεοφίλου. Ἦχος πλ. δ'.

Θεόφιλε Ὅσιε, τὴν σὴν ἐτήσιον μνήμην, δικαίως ὡς ἀγίου γεραίρομεν. Ὁ βίος σου γὰρ θεοφιλῆς, τὸ τέλος θεοφιλέστατον, καὶ τὰ μετὰ τέλος θεοφιλέστατα, μαρτύριον δὲ ἀψευδὲς τῆς σῆς ἀγιότητος, τὸ μύρον ὑπάρχει, τὸ ἐκ τῶν ἱερῶν ἀναβλύζον λειψάνων σου, ὁ σπανίοις τῶν ἀγίων παρὰ Θεοῦ ἐχαρίσθη. Ὅθεν τίς μὴ καλέσει σε ἅγιον, ὃν ἡ ἀγία Τριάς ἐδόξασεν; ἅγιος ἀληθῶς ὑπάρχων, καὶ πρὸς Θεὸν πολλὴν ὡς ἔχων τὴν παρρησίαν, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν φιλοπατόρων τέκνων, τῶν ἐκ πόθου τελούντων τὴν σεβάσμιον μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Δέσποινα πρόσδεξαι.

Δοξολογία μεγάλη.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Τὰ Τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ὁσίου ἡ γ' Ὠδῆ, καὶ ἐκ τοῦ Ἀγίου Προκοπίου ἡ στ'.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον εἰς Ὅσιον.

Μεγαλυνάριον.

Χαίροις μυροβλῦτα πάτερ σοφέ, Θεόφιλε μάκαρ,
τῶν Ὁσίων ἡ καλλονή, τῶν Ζιχνῶν τὸ κλέος,
Ἄθω ἡ εὐωδία, ἡμῶν δὲ τῶν σῶν δούλων πρέσβυς θερ-
μότατος.

(Νικοδήμου Ἀγιορείτου)

Στίχοι Ἰαμβικοί.

Χεὶρ ἢ χάραξε τύπον ἔσται μὲν κόνις,
Τύπος δὲ ἔσται ἐσαεὶ, ἀλλ' οὐ κόνις.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αϊδεσιμώτατον Ἡλίαν Χατζησταματίου, Χαλκιδικήν. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ἀπὸ 1-1-1968 ἐκδοθέντα τεύχη. — Κύριον Νικόλαον Γορούβαν, Πεντάπολιν Σερρών. Ἡ συνδρομὴ σας διὰ τὸ 1968 ἐλήφθη, σᾶς ἀπεστάλη δὲ ἡ ὑπ' ἀριθ. 261 ἀπόδειξις εἰσπράξεως. Τὸ περιοδικὸν σᾶς ἀποστέλλεται κανονικῶς. — Κύριον Σταῦρον Βάρραν, Ἱεροσπουδαστὴν - Πάτρων. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη καὶ σᾶς ἀπεστάλη ἡ ὑπ' 263 ἀπόδειξις. — Κύριον Γεώργιον Κανέλλην, Ἰκαρίαν. Ἐνεγράφητε διὰ τὸ ἔτος 1968 καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα τεύχη. Τὸ περιοδικὸν «Ἐφημέριος» συναποστέλλεται μετὰ τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ἡ ἔτησίαι συνδρομὴ δὲ δι' ἀμφοτέρωτα τὰ περιοδικὰ εἶναι 40 δραχμάς. Διὰ τὴν ἀποστολὴν τόμων προηγουμένων ἐτῶν ἀπαιτεῖται ἡ πρὸ ἀποστολῆς τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν. Ἡ τιμὴ ἐκάστου τόμου «Ἐφημερίου» εἶναι 20 δραχμαί. — Αἰδεσιμώτατον Ἡλίαν Μάνδαλον. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — Αἰδεσιμώτατον Χατζηχρήστου Βασιλείον, Λιανοκλάδι, Αἰδεσιμώτατον Βασιλείον Κωστόπουλον, Πάτρα. Αἰδεσιμώτατον Ἰωάν. Ἀθηναῖον, ἐντχϑχ. — Αἰδεσιμώτατον Ἀλ. Ἀραβανῆν, Ν. Σμύρνην. Ἀλλαγὰι διευθύνσεών σας ἐγένοντο. Κύριον Νικόλαον Ψαρρᾶν. Ἐνταϑχ. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ἀπὸ 1.1.68 ἐκδοθέντα τεύχη. — Ἐφημέριον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου Κορυφῆς. Ἡ ἀπόδειξις συνδρομῆς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὑμῶν σᾶς ἀπεστάλη ἀπὸ 19.2.1968. — Ὀσιώτατον Μοναχὸν Δομέτιον, Ἱ. Μοῆν Ἀγίου Παύλου. Ἄγιον Ὅρος. Σᾶς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς τὰ 2 αἰτηθέντα τεύχη τοῦ 1967 ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ἐκδοθέντα μέχρι σήμερον τεύχη τοῦ 1968. Τὸ ἀποσταλὲν χρηματικὸν ποσὸν καλύπτει τὰς συνδρομὰς τῶν ἐτῶν 1968 καὶ 1969. Ἡ σχετικὴ ἀπόδειξις σᾶς ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς. — Αἰδεσιμώτατον Κωνσταντῖνον Καπαδέλλην, Κυπαρισσίαν. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — Αἰδεσιμώτατον Ἰωάννην Σικαδόπουλον, Κέρκυραν. Αἰτηθὲν τεύχος 1967 σᾶς ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς. Κύριον Ἰωάννην Πέτρον, Φοιτητὴ Θεολογίας, Θεσσαλονίκην. Ἐνεγράφητε εἰς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία» καὶ «Ἐκκλησία» ἀπὸ 1.1.68. Ἐκδοθέντα τεύχη 1968 τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» σᾶς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς ὡς καὶ ὁ τόμος τοῦ παρελθόντος ἔτους 1967. Ταχυδρομικῶς θὰ λάβητε καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 232 ἀπόδειξιν εἰσπράξεως. — Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτην Δαμασκηνὸν Ρουμελιώτην, Ἱεροκήρυκα, Κομοτινὴν. Αἰτηθέντα τεύχη 1967 σᾶς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἐπίκαιρα: Ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος. Οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Αἰσθητικὴ κατάρτισις. Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα. Ἦτο καιρὸς.—**Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης **Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, Ἐπιτάφιος στὸ **Μεγάλο Βασίλειον**, Ἀπόδοσις Θεοδόσῃ Σπεράντσα.—**Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ἡ ἀλήθεια τοῦ κηρύγματος τῶν θείων Ἀποστόλων γίνεται ὀλοφάνερη ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἀπόδοσις **Ἀνθίμου Θεολογίτη**.—**Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὀρθοδοξίας μας.—**Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλείτερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας.—**Βασ. Ἡλιάδης**, Αἱ μυσταγωγίαι τοῦ Ἀκχιθίστου Ὑμνου, συνέχισις εὐχαριστηρίων αἰῶνων πρὸς τὴν ὑπέρμαχον. Μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.—**Φ.** Ἀπκνήσεις σὲ λειτουργικέ, κανονικέ, καὶ ἄλλεσ ἀπορίεσ.—**Βασ. Μουστάκης**, Στὸ περιθώριον τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἡ κατάκρισις. Ὁ «θρησκευτικὸς» ἄνθρωπος. Συγκινητικὴ ἐπιστολή.—**Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Κυριακοδρόμιον ἐπὶ τῶν ἀποστολικῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ ἐνιαυτοῦ.—Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου καὶ θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν **Θεοφίλου** τοῦ Μυροβλήτου τοῦ ἐκ Ζιχνης, ὑπὸ Ὁσίου **Νικοδήμου** τοῦ Ἀγιορείτου. Ἐπιστάσις Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. **Νικοδήμου**.—Ἀλληλογραφία.

Τύποις ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
Ὁδὸς Λένουμαν 185, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 530.318.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι